

QORTI ĊIVILI PRIM'AWLA

**ONOR. IMĦALLEF
LAWRENCE MINTOFF**

Seduta tas-7 ta' Ottubru, 2019

Rikors Maħluf Numru 906/2014 LM

Ellith International Limited (C 52782)

vs.

Capstone Advisory Co. Limited (C 49411)

Il-Qorti,

Rat ir-Rikors Maħluf ippreżentat fis-17 ta' Ottubru, 2014 mis-soċjetà attrici **Ellith International Limited (C 52782)** (minn issa 'l quddiem “is-soċjetà attrici”), u maħluf minn Dr Aaron Mifsud Bonnici (K.I. 18574M), kif debitament awtorizzat, li jgħid kif ġej:

- Illi s-soċjetà rikorrenti ngaġġat lis-soċjetà intimata sabiex tippresta servizzi professionali relatati ma' accounting, auditing, Income Tax compliance u VAT compliance fost oħrajn;*

2. Illi minkejja li tali ftehim sabiex jiġu reżi s-servizzi professionali msemmija da parti tas-soċjetà intimata, din tal-aħħar naqset milli tagħmel dak mitlub minnha jew fejn tali servizz ġie effettivament reż, dan sar tardivament jew b'nuqqas ta' professionalità u diliġenza bi preġudizzju għas-soċjetà rikorrenti, kif ser jiġi ppruvat fil-mori tal-kawża;
3. Illi s-soċjetà rikorrenti sofriet danni ingenti inter alia minħabba li s-soċjetà intimata:
 - (a) Tilfet numru ta' dokumenti appartenenti lis-soċjetà rikorrenti;
 - (b) Talbet informazzjoni li digħi kellha għad-dispożizzjoni tagħha (li wassal għal telf ta' żmien inutili);
 - (c) Naqset milli tippresta s-servizz professionali tagħha;
 - (d) Fejn effettivament irrendiet servizzi, dawn ġew reżi b'nuqqas ta' professionalità u diliġenza;
 - (e) Naqset milli tippresta l-istess servizz professionali fil-ħin u fiż-żmien prefiss anke mill-awtoritajiet kompetenti;
4. Illi minkejja li sar ħlas da parti tas-soċjetà rikorrenti favur is-soċjetà intimata, din tal-aħħar naqset milli tippresta s-servizz tagħha billi ħalliet pendenti kwistjonijiet ta' taxxa, ma ssottomettietx il-VAT returns relativi, ma ppreparatx u/jew issottomettietx l-audited accounts u dan bi preġudizzju finanzjarju fosthom iżda mhux limitatamente minħabba multi li ġew imposti fuq is-soċjetà rikorrenti;
5. Illi propriu minħabba n-nuqqasijiet, traskuraġni, u nuqqas ta' professionalità u diliġenza tas-soċjetà intimata, is-soċjetà rikorrenti kienet kostretta li tingaġġa s-servizz ta' terzi biex jagħmlu x-xogħol li l-istess soċjetà intimata kienet oriġinarjament imqabbda tagħmel;
6. Illi s-soċjetà intimata qiegħda żżomm dokumentazzjoni u informazzjoni proprietà tal-istess soċjetà rikorrenti mingħajr ebda raġuni valida fil-liġi b'dan li t-terzi ingaġġati mill-istess soċjetà rikorrenti sabiex jagħmlu x-xogħol li oriġinarjament kellu jsir mis-soċjetà intimata ma jistax jitkompla u tali aġir ukoll qed jikkawża danni ingenti lis-soċjetà rikorrenti;
7. Illi minħabba l-aġir da parti tas-soċjetà intimata, ir-reputazzjoni eċċelletti li għandha s-soċjetà rikorrenti ġiet imtappna u dan bi preġudizzju finanzjarju għaliha kif ser jiġi pruvat ukoll fil-mori tal-kawża;

8. Illi s-soċjetà intimata ġiet interpellata sabiex tersaq għal-likwidazzjoni u ħlas tad-danni sofferti iżda baqgħet inadempjenti.

Għaldaqstant, tgħid is-soċjetà intimata għaliex din l-Onorab bli Qorti m'għandhiex, għar-raġunijiet premessi, u prevja kull dikjarazzjoni oħra li tista' tkun neċessarja:

1. Tiddeċċiedi u tiddikjara illi s-soċjetà intimata naqset milli tottempera ruħha mal-obbligli tagħha naxxenti mill-ftehim viġenti u r-relazzjoni professionali ta' bejn il-partijiet, kif premess;
2. Tiddikjara lis-soċjetà intimata responsabbi għad-danni konsegwenzjali sofferti mis-soċjetà rikorrenti;
3. Tillikwida l-imsemmija danni konsegwenzjali prevja n-nomina ta' periti fejn meħtieġ;
4. Tikkundanna lis-soċjetà intimata tħallas lis-soċjetà rikorrenti d-danni hekk likwidati.

Bir-riserva għal kull azzjoni fil-liġi kontra l-intimati, inġunti għas-subizzjoni.

Rat ir-Risposta Maħlufa tas-soċjetà konvenuta **Capstone Advisory Company Limited** (C49411) (minn issa 'l quddiem “is-soċjetà konvenuta”), li ġiet ippreżentata fl-14 ta’ Novembru, 2014, u maħlufa minn Nicholas Gouder (K.I. 95385M), kif debitament awtorizzat, fejn eċċepiet:

Illi l-istanza attriċi hija kompletament infondata fil-fatt u fid-dritt u għandha tiġi miċħuda bl-ispejjeż, inter alia, għal dawn il-motivi:

1. Illi din il-kawża ma hi xejn ħlief azzjoni fiergħa, vessatorja u temerarja, immirata biss biex iddejjaq lis-soċjetà konvenuta u biex l-attriċi tevadi l-obbligli kontrattwali tagħha. L-istess azzjoni ma hi xejn ħlief istanza mressqa b'ritajazzjoni kontra l-esponenti wara li ntalab id-debitu ħlas għas-servizzi reżi u kienet ġiet imressqa azzjoni ġudizzjarja f'dan ir-rigward (vide Dok. B);
2. Illi kuntrarjament għal dak allegat mis-soċjetà attriċi u kif ser jirriżulta fil-kors ta' din il-kawża il-konvenuta pprestat is-servizzi tagħha lill-attriċi bi professionalità, b'diliġenza u b'perizja u ma hu minnu xejn illi kienet inadempjenti jew karenti f'dan ir-rigward;

3. Illi hu obbligu tal-attriċi, ai termini tal-Art. 562 tal-Kod. Proċ. Ćiv., li tressaq provi tajbin, suffiċjenti u rilevanti in sostenn tal-allegazzjonijiet minnha mressqa. In forza ta' dan, ikun xieraq u mistenni li l-attriċi tidentifika b'mod dettaljat x'inhuma n-nuqqasijiet li tallega fit-tieni u fit-tielet premessi tar-rikors ġuramentat u tispjegahom;
4. Illi, hekk kif ser jirriżulta f'din il-kawża, kienet l-attriċi stess li ma pprestatx id-debita attenzjoni u wriet traskuraġni fir-relazzjoni li kellha mal-konvenuta. Għal dan jista' jingħad biss 'imputet sibi' u, konsegwentement, għandha twieġeb solament u esklussivament l-istess attriċi;
5. Illi mingħajr preġudizzju għal dak eċċepit u għal dak li ser isegwi, l-attriċi għandha ġġib provi tal-allegati danni u/jew preġudizzju li tallega li sofriet. Apparti minn hekk l-istess attriċi għandha turi, kif inhu obbligu tagħha f'tali ċirkostanzi, kif imminimizzat kwalsiasi allegat dannu jew preġudizzju allegatament imġarrab;
6. Illi b'żieda ma' dan jiġi puntwalizzat illi l-konvenuta qatt ma ġiet (u qatt ma setgħet tiġi) inkarigata biex twettaq audit u dan peress li tali mansjoni u/jew servizz imur oltre l-licenzja tagħha. Fil-fatt kif ser jirriżulta fil-kors ta' din il-kawża, is-servizzi relattivi għal audit kienu jseħħu minn awditur, cioè minn Robert Ebejer;
7. Illi għal dak li jikkonċerna ż-żamma ta' dokumentazzjoni u informazzjoni proprjetà tal-attriċi, il-konvenuta tirreferi għall-principju ta' 'jus retentionis' stante li qua depožitarja hu dritt tagħha li żżomm l-oġġett li fuqu tkun għamlet xogħol sakemm titħallas tas-servizzi tagħha;
8. Illi dwar dak li jirrigwarda r-reputazzjoni eċċelenti tal-attriċi, għar-reklam ta' ħsara minħabba tali allegat preġudizzju, l-attriċi hi tenuta ġġib provi dwar tali reputazzjoni. F'kull każ, fil-kors tal-kawża ser jintwera li jekk hemm defičjenzi f'tali reputazzjoni dawn huma solament attribwibbli lill-istess attriċi u l-aġir tagħha;
9. Salv eċċeżżjonijiet ulterjuri.

Rat l-atti kollha tal-kawża.

Rat il-verbal tal-21 ta' Ottubru, 2015, fejn il-partijiet qablu li l-provi u dokumenti miġjuba f'din il-kawża għandhom jgħodd lu bħala provi fil-kawża Rikors Maħluf Numru 907/2014 LM u viċi versa.

Rat id-dokumenti li ġew esebiti fl-atti taż-żewġ kawżi.

Semgħet ix-xhieda prodotti mill-partijiet.

Rat il-verbal tal-udjenza tat-3 ta' Diċembru, 2018, fejn il-partijiet ingħataw il-fakultà li jipprezentaw noti ta' sottomissjonijiet u fejn il-kawża tħalliet għas-sentenza.

Rat in-nota ta' osservazzjonijiet ippreżentata mis-soċjetà konvenuta.

Il-kwistjoni bejn il-partijiet

Il-kwistjoni ewlenija bejn il-partijiet hija fuq jekk is-servizzi professjonielli pprovduti mis-soċjetà konvenuta, li ġiet ingaġġata mis-soċjetà attriċi sabiex tippresta servizzi fosthom ta' reġistrazzjoni ta' kumpanniji, servizzi ta' *back-office*, servizzi ta' *compliance* mal-ligijiet tat-taxxa, kif ukoll servizzi ta' *accounting* u servizzi oħra anċillari, kinux tal-livell professjonielli mistenni jew inkella s-soċjetà konvenuta kinitx negligenti u traskurata fit-twettiq tal-inkarigu fdat lilha. Is-soċjetà attriċi tikkontendi li s-soċjetà konvenuta naqset milli tippresta s-servizzi mitluba minnha, jew li s-servizzi ngħataw b'mod tardiv u li espona lis-soċjetà attriċi għall-ħlas ta' penali, u għalhekk kien hemm nuqqas ta' diliġenzo u professionalità da parti tas-soċjetà konvenuta. Is-soċjetà attriċi allegat li hija sofriet danni għax is-soċjetà konvenuta tilfet dokumenti tas-soċjetà attriċi, adoperat metodi li wasslu lis-soċjetà attriċi biex titlef ħafna żmien, talbet lis-soċjetà attriċi tagħtiha informazzjoni li hija digħiġi.

kellha fil-pussess tagħha, naqset milli tippresta servizzi b'mod professjoni, u naqset milli tippresta s-servizzi mitlubin minnha fil-ħin. Is-soċjetà attriċi ssostni li kien hemm kwistjonijiet marbuta mal-ħlas tat-taxxa dovuta minnha li tkallem pendenti mis-soċjetà konvenuta. Is-soċjetà attriċi tgħid ukoll li hija kellha tingaġġa s-servizzi ta' terzi sabiex ilestu x-xogħol li naqset li twettaq is-soċjetà konvenuta. Intqal ukoll li s-soċjetà konvenuta għadha qiegħda żżomm fil-pussess tagħha dokumenti tas-soċjetà attriċi, u dan mingħajr ebda raġuni valida. Is-soċjetà attrici qalet li dan kollu wassal għal telf tar-reputazzjoni tagħha, u esponieha għall-ħlas ta' penali u wassalha sabiex issofri danni. Fit-talbiet tagħha s-soċjetà attriċi qiegħda titlob li l-Qorti tiddeċċiedi u tiddikjara li s-soċjetà konvenuta naqset milli tottempera ruħha mal-obbligli naxxenti mill-ftehim vigħenti u r-relazzjoni professjoni li žviluppat bejn il-partijiet, u li tiddikjara li s-soċjetà konvenuta hija responsabbi għad-danni konsegwenzjali sofferti minnha.

Is-soċjetà konvenuta wieġbet li l-azzjoni attriċi hi fiergħha, vessatorja u temerarja, stante li saret biss b'rataljazzjoni għall-fatt li s-soċjetà konvenuta talbet il-ħlas għal servizzi pprestati minnha, u ressquet azzjoni ġudizzjarja firrigward tal-istess. Is-soċjetà konvenuta saħqet li s-servizzi ġew mogħtija minnha bi professjonalità u b'diliġenza, u s-soċjetà attriċi għandha tressaq provi suffiċċenti sabiex tissostanzja l-allegazzjonijiet magħmulha minnha. Ĝie eċċepit ukoll li s-soċjetà attriċi naqset milli tippresta d-debita attenzjoni u mxiet bi traskuraġni fir-relazzjoni tagħha mas-soċjetà konvenuta, filwaqt li ntalbet ukoll prova tad-danni allegatament sofferti mis-soċjetà attriċi. Finalment ġie eċċepit ukoll li s-soċjetà konvenuta tgawdi mill-*jus retentionis*,

peress li huwa dritt tagħha li żżomm fil-pussess tagħha d-dokumentazzjoni relattiva sakemm titħallas tas-servizzi pprestati minnha.

Provi u riżultanzi

Is-soċjetà konvenuta flimkien mar-risposta maħlufa tagħha esebiet kopja tal-*Memorandum and Articles of Association* tagħha¹, flimkien ma' kopja ta' rikors li s-soċjetà konvenuta ressget quddiem il-Qorti tal-Maġistrati b'talba sabiex is-soċjetà attriči tiġi kkundannata tħallasha s-somma ta' €5,772.65 rappreżentanti bilanč dovut minnha b'rabta ma' servizzi professionali reżi lilha.²

Fl-udjenza tal-11 ta' Marzu, 2015, s-soċjetà attriči pprezentat l-*affidavit* ta' **Sandra Bossis**³, li kienet direttur u azzjonista fis-soċjetajiet bl-isem Ellith International Limited u Ellith Management & Sales Limited, it-tnejn irregjistrati hawn Malta. Ix-xhud qalet li qabel dawn is-soċjetajiet ġew irregjistrati hawn Malta, hija kienet tikkomunika ma' David Borg, direttur tas-soċjetà konvenuta, minħabba li kellha bżonn tiċċara xi kwistjonijiet amministrattivi marbuta mar-registrazzjoni ta' kumpanniji f'Malta. Qalet li għal dan is-servizz is-soċjetà konvenuta talbet ħlas ta' €1,500, hekk kif jirriżulta mill-kopja tal-fattura maħruġa fl-4 ta' April, 2011, li kienet ġiet imħallsa ġurnata wara. Ix-xhud żiedet tgħid li hija kienet talbet ukoll lista tar-rati li s-soċjetà konvenuta kienet titħallas għas-servizzi pprestati minnha, u fl-istess ġurnata David Borg kien bagħtilha lista tar-rati, filwaqt li pprovda s-servizzi tas-soċjetà konvenuta

¹ A fol. 16 tal-proċess.

² A fol. 21 tal-proċess.

³ A fol. 28 tal-proċess.

sabiex jiġu rregistrați l-kumpanniji li hija xtaqet tirregista f' Malta. Ix-xhud speċifikat li f'dan il-punt ma kien ġie ffirmat l-ebda ftehim jew kuntratt bejn il-partijiet. Ix-xhud qalet li fil-bidu tar-relazzjoni kummerċjali bejn il-partijiet, il-komunikazzjoni bejniethom kienet waħda tajba tant li meta hija kienet tibgħat *emails* b'mistoqsijiet varji li kien ikollha, kienet tirċievi r-risposti b'mod immedjat. Imma wara ffit taż-żmien, il-posta bdiet tintbagħħat biss ta' kull ġimgħa, u wara ffit xhur is-soċjetà attriċi bdiet tagħmel talbiet speċifiċi biex tingħata l-informazzjoni, minħabba li lanqas l-statements bankarji ma bdew jintbagħtu fil-ħin. Qalet ukoll li anki meta kienet tintbagħħat dokumentazzjoni mis-soċjetà konvenuta, din ma kinitx tkun kompluta, u għalhekk kemm huma bħala kumpannija, kif ukoll l-accountant tas-soċjetà attriċi kellhom diffikultajiet sabiex isir il-follow-up. Ix-xhud żiedet tgħid li fil-15 ta' Awwissu, 2011, is-soċjetà attriċi tat lil David Borg id-dettalji ta' waħda mill-impjegati tagħha, Meriem Agrebi, li kienet ingħatat l-inkarigu speċifiku li din tagħmel follow-up tal-accounts tal-kumpannija u li ssegwi x'ikun qiegħed jiġri ta' kuljum. Ix-xhud qalet li dakinhar David Borg kien qalilha li kien ser ikollu bżonn dokumenti originali, u li dawn kellhom jinżammu fl-uffiċċju rregistra tas-soċjetà konvenuta, u idealment dawn kellhom jintbagħtu mis-soċjetà attriċi lis-soċjetà konvenuta darba fix-xahar. Ix-xhud spjegat kif il-follow-up ma ġadimx b'mod sodisfaċenti, u kien għalhekk li esponenti tas-soċjetà konvenuta talbu li x-xhud tagħmel kuntatt ma' persuna oħra mill-uffiċċju tagħhom, ċerta Alexia Calleja, sabiex id-dokumentazzjoni tibda tintbagħħat lilha. Ix-xhud żiedet tgħid lis-sitwazzjoni bdiet sejra għall-agħar u s-soċjetà konvenuta xorta waħda ma bdietx tippresta s-servizzi mitluba mis-soċjetà attriċi, u kien għalhekk li Martine Delbouille kienet ġiet inkarigata mis-soċjetà attriċi sabiex tikkuntattja lis-soċjetà konvenuta sabiex il-proċess kollu jiġi organizzat mill-ġdid peress li

Capstone ma kinitx qed twettaq l-inkarigu mogħti lilha. Ix-xhud spiegat kif fil-bidu tar-relazzjoni kummerċjali bejn il-partijiet, esponenti tas-soċjetà attriċi bdew jaħsbu li l-problemi kienu ġejjin min-naħha tagħhom stess, u dan wara li esponenti tas-soċjetà konvenuta bdew jallegaw li ma kinux qeqħdin jirċievu d-dokumentazzjoni meħtieġa. Ix-xhud żiedet tgħid li s-sitwazzjoni baqqgħet sejra għall-agħar, u s-soċjetà konvenuta saħansitra bidlet il-persuna li kienet qiegħda tieħu ħsieb l-affarijiet tas-soċjetà attriċi, f'tentattiv sabiex l-affarijiet jitranġaw. Ix-xhud qalet li wara xi żmien inqalghu problemi bil-ħlas tat-taxxa tal-VAT u problemi oħra marbuta mar-registrazzjoni tal-VAT. Ix-xhud qalet li wara li nbidel l-isem tas-soċjetà attriċi, in-numri tal-VAT tagħha kellhom jinbidlu, u konsegwenza tad-dewmien da parti tas-soċjetà konvenuta biex tassigura li s-soċjetà attriċi tibda topera b'registrazzjoni tal-VAT valida, kien hemm diversi problemi anki ma' klijenti tas-soċjetà attriċi, li rriżultaw f'nuqqas ta' effiċjenza u spejjeż addizzjonali għas-soċjetà attriċi. Ix-xhud qalet li fil-25 ta' Ġunju, 2012, għal darb'oħra reġgħu feġġew problemi bin-numri tal-VAT tas-soċjetà attriċi, u dakinar kien David Borg innifsu li apoloġizza dwar il-problemi li s-soċjetà attriċi bdiet tiffaċċja f'dan ir-rigward. Ix-xhud qalet li fi kliemu stess, is-sitwazzjoni kienet "*a total mess*", u kien hemm ammissjoni da parti ta' David Borg li l-kwistjoni dwar in-numru tal-VAT tas-soċjetà attriċi ma ġietx ittrattata b'mod korrett mis-soċjetà konvenuta. Ix-xhud żiedet tgħid li s-soċjetà attriċi m'għandhiex tagħmel tajjeb għal xogħol li ma jkunx sar jew li ma jkunx sar b'mod sodisfaċenti mis-soċjetà konvenuta. Ix-xhud qalet li hi rriżenjat minn direttur tas-soċjetà attriċi fit-8 ta' Ottubru, 2013, u qabel irriżenjat hija personalment kienet assigurat li d-dokumenti uffiċjali kienu ntbagħtu kollha, u li l-fatturi nħarġu kollha. Qalet li hija personalment kellha diversi problemi bis-soċjetà konvenuta, u fl-aħħar komunikazzjoni tagħha

mas-soċjetà konvenuta hija talbet li s-soċjetà attrici tingħata l-*annual accounts* u l-*accounts* aġġornati għas-snin kollha li s-soċjetà attrici kienet ħallset tagħhom, iżda x-xhud allegat li f'dak il-punt hija kienet ikkonstatat li da parti tas-soċjetà konvenuta ma kien sar l-ebda xogħol fir-rigward. Kien għalhekk li l-unika soluzzjoni f'dak l-istadju kienet li jittieħdu proċeduri legali fil-konfront tas-soċjetà konvenuta. Ix-xhud esebiet ukoll kopji ta' *emails* li għaddew bejn il-partijiet⁴; kopja ta' fattura maħruġa mis-soċjetà konvenuta lil Globo Group Ltd fis-somma ta' €1,500⁵; kopja ta' *proces-verbal* maħruġ mill-Gvern tal-Lussemburgu fir-rigward tal-problemi li s-soċjetà attrici kellha bir-registrazzjoni tal-VAT⁶; ittra ta' spjegazzjoni mibgħuta minn Sandra Bossis lill-uffiċjali tat-taxxa fil-Lussemburgu⁷; kif ukoll kopja ta' *email* mibgħuta minn David Borg lil Martine Delbouille mis-soċjetà attrici⁸ fejn dan qalilha:

"I do apologise for this mess but as you have seen for yourself one person at the Department says something which is then promptly contradicted by another person from another unit."

Fl-udjenza tal-4 ta' Mejju, 2015 xehdet Dr Claudette Fenech⁹, in rappreżentanza tar-Reġistratur tal-Kumpanniji, li esebiet id-dokumentazzjoni relattiva għas-soċjetà Ellith Management & Sales Limited u s-soċjetà Ellith International Limited, b'kopji tad-dokumenti li ġew ippreżentati tardivament, u l-penali li ġew imposti fuq dawn iż-żewġ soċjetajiet.¹⁰ Mid-dokumenti esebiti jirriżulta li l-penali imposti fuq is-soċjetà attrici kienu fis-somma ta' €898.29,

⁴ A fol. 31 u 33 et seq. tal-proċess.

⁵ A fol. 32 tal-proċess.

⁶ A fol. 41 tal-proċess.

⁷ A fol. 47 tal-proċess.

⁸ A fol. 49 tal-proċess.

⁹ A fol. 51 tal-proċess.

¹⁰ A fol. 54 et seq. tal-proċess.

minħabba li ma kinux iddaħħla l-*annual returns* għas-sena 2015¹¹; €411.79 minħabba li l-*annual accounts* li ġew sottomessi kellhom xi nuqqasijiet jew ma ġewx imdaħħla¹²; u €46.29 minħabba li r-Registratur tal-Kumpanniji ma giex notifikat bil-bidla fid-diretturi *ai termini* tal-artikolu 146(2) tal-Att dwar il-Kumpanniji.¹³

Permezz ta' nota tal-1 ta' Ĝunju 2015, is-soċjetà attriċi ppreżentat l-*affidavit* ta' **Martine Delbouille**¹⁴, li qalet li hi waħda mid-diretturi ta' Ellith Group, u ilha tokkupa din il-kariga minn Settembru tal-2012. Qalet ukoll li qabel din id-data hi kienet *executive manager* tal-kumpanniji li jiffurmaw parti minn dan il-grupp. Spjegat kif lejn l-aħħar tas-sena 2011, hi kienet intalbet tagħmel superviżjoni tal-*back office team* ta' Globo, l-isem tas-soċjetà attriċi qabel ma nbidel. Ix-xhud qalet li dak iż-żmien din il-kumpannija kellha żewġ uffiċjali jaħdmu bħala *back office managers* li kienu jieħdu ħsieb iħejju l-*accounts* kollha tal-kumpannija, li kienu f'kuntatt ma' diversi ħaddiema tas-soċjetà konvenuta. Qalet li hi personalment rari kienet tkun f'kuntatt ma' esponenti tas-soċjetà konvenuta, u kienet tkun involuta biss meta jkun hemm bżonn tissolva xi problema jew meta tinqala' xi kwistjoni legali. Ix-xhud qalet li peress li x-xogħol ta' *follow-up* li kien hemm bżonn li jsir, ma bediex isir kif suppost, kien meħtieg li tintervjeni. Hekk pereżempju kien hemm bżonn tal-intervent tagħha fit-22 ta' Marzu, 2012, minħabba li r-registrazzjoni tal-VAT ta' waħda mill-kumpanniji ma kinitx korretta, b'diversi konsegwenzi għas-soċjetà attriċi. Fis-6 ta' Mejju, 2012 hija kienet bagħtet *email* lis-soċjetà konvenuta bl-iskop li din torganizza aħjar il-*follow up* tal-files tal-*accounting*, u reġgħet intervjeniet

¹¹ A fol. 110 tal-proċess.

¹² A fol. 112 tal-proċess.

¹³ A fol. 114 tal-proċess.

¹⁴ A fol. 117 tal-proċess.

fil-25 ta' Ĝunju, 2012 wara li ġie stabbilit li minkejja li nħargu n-numri tar-registrazzjoni tal-VAT il-ġodda, dawn xorta kellhom xi problemi. Qalet li s-soċjetà konvenuta kellha tieħu ħsieb is-servizzi kollha tal-*accounting* tas-soċjetà attriči, u ġiet inkarigata bir-registrazzjoni tagħha fir-Registru tal-Kumpanniji, bir-registrazzjoni għall-finijiet ta' taxxa, bit-tħejjija tad-dokumentazzjoni kollha tal-VAT, bis-sottomissjonijiet li kellhom isiru lid-Dipartiment tal-VAT, u bl-aspetti kollha tal-amministrazzjoni ta' dawn il-kumpanniji. Ix-xhud żiedet tgħid li permezz ta' *email* tas-26 ta' Ĝunju, 2012, David Borg mis-soċjetà konvenuta kien talab skuża u rrikonoxxa li kien hemm diversi problemi li ma ġewx indirizzati, fosthom li l-applikazzjoni originali għar-registrazzjoni tal-VAT, li kienet saret mis-soċjetà konvenuta, ma kinitx korretta. Ix-xhud qalet li fit-28 ta' Settembru, 2012, David Borg intalab jagħti aġġornament dwar l-*accounting file* tas-soċjetà attriči, minħabba li kien għadu ma ngħatax il-*feedback* meħtieġ għas-sena 2011 u in vista ta' dan id-dewmien u n-nuqqas ta' komunikazzjoni, is-soċjetà attriči kienet qiegħda tiffaċċja penali mill-awtoritajiet Maltin. Ix-xhud tat ukoll dettalji dwar l-ammont ta' ħin li hija kellha tiddedika sabiex tivverifika x-xogħol li kelleu jsir mis-soċjetà konvenuta, li kien kollu telf ta' ħin għas-soċjetà attriči. Żiedet tgħid li minkejja li l-fatturi kollha għas-servizzi ta' *accounting* u għaż-żamma tal-kotba għas-sena 2011 tkallsu fl-intier tagħhom mill-kumpanniji Ellith International Ltd u Ellith Sales & Management Ltd, is-soċjetà konvenuta baqgħet m'għaddit ilhiex l-*statements* finanzjarji u l-*accounts* għas-sena 2011 ta' Ellith Management and Sales Limited. Qalet li l-inqas ħaġa li setgħet għamlet is-soċjetà konvenuta kienet li tibgħat kopja tad-dokumentazzjoni relativa, minħabba li din kienet tkallset ta' xogħolha. Qalet ukoll li l-*statements* finanzjarji tas-soċjetà attriči għadhom mhumiex finalizzati, u dan minkejja li d-dokumenti kollha neċċesarji ġew

ippreżentati. Ix-xhud żiedet tgħid li s-soċjetà attriċi ħallset ukoll il-fatturi maħruġa għal servizzi ta' *accounting* u għaż-żamma tal-kotba għas-snin 2012 u 2013, iżda wara xi żmien kien ġie deċiż li l-ħlasijiet lis-soċjetà konvenuta kellhom jieqfu minħabba li x-xogħol ma kienx qiegħed isir b'mod korrett u professjonal. Ix-xhud spjegat li l-ħsieb tas-soċjetà attriċi kien li jitlestew l-accounts għas-sena 2011, isir il-bookkeeping għas-sena 2013, u kif kollox ikun aġġornat, isir ix-xogħol fuq l-accounting u l-bookkeeping tas-sena 2012, li kien aktar voluminuż minn tas-snин l-oħra. Żiedet tgħid li minkejja li l-aktar deċiżjoni logika fiċ-ċirkostanzi kienet li jitwaqqaf ix-xogħol li kien qiegħed isir mas-soċjetà konvenuta, ma tteħditx din id-deċiżjoni minħabba li s-soċjetà konvenuta kienet fil-pussess tad-dokumenti kollha tas-soċjetà attriċi. Ix-xhud spjegat kif in vista tal-fatt li d-dikjarazzjonijiet u l-statements finanzjarji li kellhom jiġu ppreżentati lill-awtoritajiet Maltin baqgħu ma ġewx ippreżentati, is-soċjetà attriċi qiegħda tinkorri penali u multi, u dawn il-penali ġew inkorsi biss minħabba n-nuqqas ta' professjonalità murija mis-soċjetà konvenuta. Ix-xhud qalet li s-soċjetà attriċi bdiet taħdem ma' *accounting firm* oħra f'Malta li ġiet rakkommandata lilha, u ġie stabbilit li l-ħlasijiet mitluba mis-soċjetà konvenuta kienu ogħla minn dawk ta' soċjetajiet oħra għal servizzi simili. Qalet ukoll li s-soċjetà konvenuta kienet qiegħda taħli l-ħin tas-soċjetà attriċi partikolarmen minħabba li ripetutament baqgħet titlobha d-dokumentazzjoni u wara rriżulta li din ma kinitx qiegħda tagħmel ix-xogħol mistenni minnha. Ix-xhud spjegat li minkejja li fil-bidu tar-relazzjoni kummerċjali bejn il-partijiet, is-soċjetà konvenuta bdiet toħroġ fatturi u tippretendi ħlasijiet skont il-ftehim li l-partijiet kellhom bejniethom, wara xi żmien din bdiet tippretendi ħlas għal sigħat addizzjonal u dan minkejja li x-xogħol ma kienx qiegħed isir. Ix-xhud qalet ukoll li d-deċiżjoni li ttieħdet mis-soċjetà konvenuta biex iżżomm id-

dokumentazzjoni tas-soċjetà attriċi kollha għandha kkawżat għadd ta' diffikultajiet u qiegħda timpedixxi lis-soċjetà attriċi milli taħdem ma' kumpanniji oħra. Ix-xhud qalet li minkejja li għaddiet sena, *I-accounts* tas-soċjetà attriċi għadhom ma jistgħux jiġu finalizzati, u dan minħabba li s-soċjetà konvenuta żammet dokumentazzjoni tas-soċjetà attriċi għandha, bil-konsegwenza li x-xogħol ma jistax isir minn kumpannija oħra, u bil-penali inkorsi mis-soċjetà attriċi dejjem jakkumulaw. Qalet li anke *I-kwistjonijiet mad-Dipartiment tal-VAT* ma jistgħux jingħalqu minħabba li s-soċjetà konvenuta għad għandha fil-pussess d-dokumentazzjoni relattiva. Ix-xhud esebiet sensiela ta' *emails* skambjati bejn il-partijiet¹⁵, flimkien ma' korrispondenza u prospett tad-danni li s-soċjetà attriċi qiegħda tallega li sofriet¹⁶, liema danni ġew likwidati mis-soċjetà attriċi fis-somma ta' €7,369.36, u minn fejn jirriżulta li dawn id-danni li s-soċjetà attriċi qiegħda tipprendi li għandhom jitħallsu lilha mill-konvenuta, huma fil-parti I-kbira tagħhom għal fatturi maħruġa mis-soċjetà konvenuta għal xogħol ta' *accounts* li s-soċjetà attriċi tallega li ma sarx. Inoltre, fil-prospett tad-danni li ntbagħħat lis-soċjetà konvenuta permezz ta' *email*, is-soċjetà attriċi qalet:

"On top of the €7,369.36 we do ask for 100% indemnity to cover the loose (sic!) of time, the business image and the fact that we had to reorganize our company internal organisation, and also, for wrong information provided at the beginning of the collaboration with Capstone regarding the set up of our Company. On top of that, we do ask full reimbursement of the legal fees engaged into this litige (sic!) (advisor fees) and also reimbursement of the invoice of our new accountants who have to take over the accounting/bookkeeping and any legal penalty that will arise due to late submission offinancial statement/VAT/audit, etc."

¹⁵ A fol. 122 et seq. tal-proċess.

¹⁶ A fol. 183 tal-proċess.

Fl-udjenza tad-9 ta' Ĝunju, 2015 xehed **John Micallef**¹⁷, in rappreżentanza tad-Dipartiment tat-Taxxi, li qal li meta ġiet irregistrata s-soċjetà attrici, din kienet ġatret lis-soċjetà konvenuta bħala rappreżentant tagħha għall-finijiet ta' taxxa.¹⁸ Qal ukoll li *returns* tat-taxxa għas-snin 2013 u 2014 ma ġewx ippreżentati lid-Dipartiment.

Fl-istess udjenza reġgħet xehdet l-**Avukat Claudette Fenech** in rappreżentanza tar-Registrator tal-Kumpanniji¹⁹, li esebiet kopja tal-korrispondenza kollha li għaddiet bejn il-partijiet fil-kawża u r-Registrator tal-Kumpanniji.²⁰

L-istess xhud kompliet tagħti d-depožizzjoni tagħha fl-udjenza tal-21 ta' Ottubru, 2015²¹, fejn esebiet kopja tad-dokumentazzjoni relativa għas-soċjetajiet Ellith International Limited u Ellith Management and Sales Limited, u qalet li sa dakħar, il-multi u l-penali żdiedu b'€1,049 oħra, minħabba li l-*annual returns* u *accounts* baqgħu ma ġewx ippreżentati. Spjegat li l-*annual return* taż-żewġ kumpanniji għas-snin 2014 u 2015 ma ġewx ippreżentati, filwaqt li fir-rigward tas-soċjetà Ellith International Limited hemm l-*accounts* għas-snin 2012 u 2013 nieqsa, u fir-rigward tas-soċjetà Ellith Management and Sales Limited hemm l-*accounts* għas-snin 2011, 2012 u 2013 li huma nieqsa.²²

Fl-udjenza tat-13 ta' Jannar, 2016 reġa' xehed **John Micallef** in rappreżentanza tad-Dipartiment tat-Taxxi²³, li qal li t-*tax return* ta' Ellith International Limited għas-sena 2012 waslet fid-Dipartiment fit-23 ta' April, 2013, jiġifieri seba' xhur

¹⁷ A fol. 194 tal-proċess.

¹⁸ Dokumenti esebiti a fol. 199 et seq. tal-proċess.

¹⁹ A fol. 210 tal-proċess.

²⁰ Dokumenti a fol. 213 et seq. tal-proċess.

²¹ A fol. 247 tal-proċess.

²² A fol. 249 tal-proċess.

²³ A fol. 302 tal-proċess.

tard u li l-*additional late return* kienet tammonta għal €200. Qal ukoll li *returns* għas-snin ta' wara wkoll ma ġewx ipprezentati minkejja r-reminders li ntbagħtu mid-Dipartiment, u l-penali għal dawn is-snin għadhom ma nħadmx, minħabba li l-penali jiġu bbażati fuq id-data ta' meta r-returns jiġu eventwalment ipprezentati. Ix-xhud esebixxa d-dokumenti relattivi fir-rigward ta' dak li xehed dwaru.²⁴

Fl-istess udjenza xehed **Robert Borg**²⁵, li qal li hu jaħdem bħala awditur u *accountant*, u hu kien intalab mir-rappreżentanti tas-soċjetà attriči sabiex jagħmel l-accounts taż-żewġ kumpanniji Ellith Management and Sales Limited u Ellith International Limited. Ix-xhud qal li fir-rigward tal-kumpannija Ellith Management and Sales Limited ma kien hemm l-ebda informazzjoni li ġiet ipprezentata lill-MFSA, u għalhekk huwa kellu jibda jaħdem fuq l-accounts mill-bidu, u issa kien qiegħed jaħdem fuq l-audits. Qal li hu ma kellux bżonn *professional clearance* minħabba li ma kien hemm ebda professjonisti qablu li ħadmu fuq l-istess biċċa xogħol. Fir-rigward ta' Ellith International Limited kien hemm xi audits li ġew ipprezentati lill-MFSA, u in vista ta' dan kien talab *professional clearance* mill-awditur ta' qablu, liema *clearance* ma ngħatat lux, u lanqas ma ngħatalu l-opening balance. Qal li kien hemm kwistjonijiet li hu ma daħalx fihom minħabba fl-awdituri ta' qablu, u f'dawn iċ-ċirkostanzi huwa kellu jibda jaħdem mill-bidu, għalkemm qal li x-xogħol għadu mhux ikkompletat ladarba ma ngħatat lux *professional clearance*. Ix-xhud spjega fiex kien jikkonsisti x-xogħol li kien meħtieg li jsir minnu:

“Qbadt l-affarijiet kollha, biex niftehma Ellith, *being a foreign client* hemm element qawwi ta' *invoices* u jiġifieri jiena bażikament għamilt l-accounting kollu

²⁴ A fol. 307 tal-proċess.

²⁵ A fol. 319 tal-proċess.

bl-iskop li eventwalment isir l-audit tal-kumpannija. Fiċ-ċirkostanzi tal-International ukoll bdejt *from scratch* għaliex l-opening balances ma ġewnix, ovvjażement hemm affarijiet regolatorji li riedu jsiru fosthom VAT returns u l-capitulative statements mal-VAT Department u jiena bdejt *from scratch* ħalli dawn id-defaults jiġu eliminati.”

Ix-xhud spjega li in vista tal-fatt li hu kellu jerġa’ jibda x-xogħol mill-bidu, hu talab li jithallas ta’ dan mill-klijent. Qal li hu qiegħed jaħdem biex l-accounting jiġi aġġornat kollu, u biex jekk hemm xi *returns* neqsin, dawn jiddaħħlu.

Fl-udjenza tad-9 ta’ Frar, 2016 kompla jixhed **Robert Borg**²⁶, li qal li hu tqabbad minn Ellith International Limited u minn Ellith Sales & Management Limited sabiex jagħmel ix-xogħol tal-accounts, u l-ftehim li għandu magħhom huwa li għal dawn is-snin, dawn iħallsuh €8,000, li jkopru kemm l-accounting kif ukoll l-audit tal-kumpanniji. Ix-xhud qal li huwa kien stabbilixxa li s-soċjetà konvenuta tħallset is-somma ta’ €24,470 għax-xogħol li għamlet u għas-servizzi pprestati lis-soċjetà attriči. Ix-xhud qal li l-ftehim li huwa għandu mas-soċjetà attriči huwa li din tħallsu l-ammont ta’ €8,000 għal servizzi ta’ accounting u auditing tal-kumpanniji. Ix-xhud qal li minkejja li esponenti tas-soċjetà attriči kienu infurmawh li huma kienu ħallsu għas-servizzi li kellhom jieħdu mingħand is-soċjetà konvenuta, madanakollu huwa kellu jibda x-xogħol mill-bidu.

Fl-istess udjenza kompla jixhed **John Micallef**²⁷, mid-Dipartiment tat-Taxxa, li qal li d-Dipartiment bagħat diversi ittri u notifikasi lis-soċjetà attriči sabiex din iddaħħal ir-returns tagħha. Qal li da parti tas-soċjetà attriči ma ntbagħtet ebda

²⁶ A fol. 326 tal-proċess.

²⁷ A fol. 331 tal-proċess.

korrispondenza jew xi tip ta' risposta għaliex dawn id-dokumenti baqgħu ma gewx ippreżentati.

Waqt l-udjenza tas-26 ta' Settembru, 2016 xehed **Nicholas Gouder**²⁸, direttur tas-soċjetà konvenuta, li qal li hu flimkien ma' David Borg kien involut f'diversi aspetti tal-amministrazzjoni tas-soċjetà attriči, mir-registrazzjoni, sa servizzi ta' *accounting*, VAT u *tax compliance*. Qal li x-xogħol kien qiegħed isir minn impjegat, ġertu Antonino, għalkemm hu kien jassistih kull fejn ikun hemm bżonn. Ix-xhud spjega li s-soċjetà konvenuta ġiet ingaġġata biex tirregistra ż-żewġ kumpanniji f'Malta, u sabiex tipprovdi servizzi ta' *accounting*, VAT u *tax compliance*, b'mod li *I-invoices* u t-tranżazzjonijiet jiddaħħlu fis-sistema ta' *accounting* tas-soċjetà konvenuta, jimtlew il-VAT *returns* kull tliet xhur u jintbagħtu, u meta jsir *I-audit* fl-aħħar tas-sena jippreparaw u jibagħtu t-tax *returns*. Ix-xhud qal li l-ħlasijiet għal dawn is-servizzi kien jvarjaw skont is-servizzi mitluba, u wara li ġew irregistriati l-kumpanniji, is-soċjetà konvenuta kienet mitluba tagħmel xogħol ta' *accounting* u ta' VAT *returns*. Spjega li l-kumpanniji ġew irregistriati fis-sena 2011, u s-servizzi l-oħra rikjesti mis-soċjetà attriči bdew jiġu pprovduti mis-soċjetà konvenuta fis-snin ta' wara. Qal li l-istruzzjonijiet mogħtija lis-soċjetà attriči kien li din kellha tintbagħha id-dokumentazzjoni ta' kull xahar, minħabba li t-tranżazzjonijiet kien voluminuži. Ix-xhud spjega li d-dokumentazzjoni li ntbagħet mis-soċjetà attriči lis-soċjetà konvenuta sa Lulju tal-2011 ma kinitx suffiċjenti biex jingħalqu l-kotba għall-istess sena, u kien għalhekk li kien hemm il-ħtiega li d-dokumentazzjoni tintbagħha b'mod regolari u perjodiku. Fir-rigward tal-problemi li nqalgħu bil-VAT *returns*, ix-xhud qal li l-problema nqalgħet

²⁸ A fol. 337 tal-proċess.

minħabba żball fir-registrazzjoni, għax minflok mas-soċjetà attriċi ġiet irregistrata taħt l-artikolu 10, din ġiet irregistrata taħt l-artikolu 12. Ix-xhud speċifika li dan l-iżball sar mis-soċjetà konvenuta, u r-riperkussjonijiet kellha tiffaċċjahom is-soċjetà attriċi. Qal li dan l-iżball ħa tul ta' zmien biex ġie rettifikat, minħabba li kellhom jinkisbu firem originali mingħand il-klijent, u anki minħabba proċeduri amministrattivi da parti tad-Dipartiment tal-VAT għax mhuwiex daqshekk faċli li wieħed jikkancella registrazzjoni u jagħmel oħra. Ix-xhud żied jgħid li fejn is-soċjetà konvenuta kellha d-dokumentazzjoni neċċesarja fil-pussess tagħha, l-VAT *returns* kienet iddaħħalhom, iżda kien hemm *returns* li ma setgħux jiddaħħlu minħabba li s-soċjetà konvenuta ma kelhiex id-dokumentazzjoni kollha tas-soċjetà attriċi fil-pussess tagħha. Ix-xhud qal li r-relazzjoni bejn il-partijiet iddeterjorat meta s-soċjetà konvenuta bdiet issus wara s-soċjetà attriċi sabiex din tkallasha l-pagamenti dovuti. Ix-xhud qal li fix-xhur qabel ma s-soċjetà konvenuta kienet talbet il-ħlas tal-pagamenti dovuti lilha, is-soċjetà attriċi qatt ma kienet ilmentat mis-servizzi pprovduti lilha mis-soċjetà konvenuta.

Fl-udjenza tad-9 ta' Novembru, 2016 reġa' xehed **Nicholas Gouder**²⁹, li qal li minn indaġni li huwa għamel, irriżulta li s-soċjetà konvenuta għandha għadd ta' *files* tas-soċjetà attriċi fil-pussess tagħha, u dawn fihom dokumenti mibgħuta mis-soċjetà attriċi sabiex ikun jista' jsir l-*accounting* tagħha. Żied jgħid li dawn id-dokumenti ma ġewx ritornati lis-soċjetà attriċi minħabba li din għandha tagħti madwar €25,000 lis-soċjetà konvenuta. Qal li s-soċjetà konvenuta ma tirrilaxxjax id-dokumenti tal-klijenti tagħha sakemm hija ma tkunx tkallset għas-servizzi pprovduti minnha. Ix-xhud spjega li l-kwistjoni

²⁹ A fol. 346 tal-proċess.

marbuta mar-registrazzjoni tal-VAT kienet ħadet għadd ta' xhur biex ġiet riżolta, u parti li kienu meħtieġa firem ġodda mingħand il-klijent, kellha ssir *deregistration* skont l-artikolu 12, u registrazzjoni mill-ġdid taħt l-artikolu 10. Ix-xhud qal ukoll li d-dewmien kien attribwit ukoll għall-fatt li l-klijent ma kienx hawn Malta. Qal li b'kollo il-kwistjoni kienet damet madwar għaxar xhur biex ġiet riżolta, għalkemm żied jgħid li l-operat tal-klijent ma kienx ġie affettwat, għax dan xorta waħda baqa' joħrog il-fatturi u jircievi l-ħlas. Ix-xhud qal però fejn jirriżulta li r-registrazzjoni tal-VAT ma tkunx korretta, l-audited accounts tal-kumpannija ma jkunux jistgħu jiġu ppreżentati. Ix-xhud qal ukoll li b'kollo is-soċjetà konvenuta tħallset is-somma ta' €40,500 mingħand is-soċjetajiet Ellith Management and Sales Limited u Ellith International Limited, għalkemm baqa' ħafna kontijiet pendenti bejn il-partijiet. Ix-xhud esebixxa kopji ta' fatturi maħruġa mis-soċjetà konvenuta li tħallset tagħhom mis-soċjetà attriċi.³⁰

Waqt l-udjenza tad-9 ta' Novembru, 2016 reġa' xehed **John Micallef**³¹ mid-Dipartiment tat-Taxxi, li esebixxa għadd ta' dokumenti³², konsistenti f'dettalji dwar il-kumpannija Ellith International Limited; applikazzjoni għar-registrazzjoni tal-istess kumpannija bħala *employer*; awtorizzazzjoni tar-rappreżentant tat-taxxa tal-istess kumpannija; u korrispondenza bejn il-partijiet fil-kawża. Qal ukoll li *income tax return* intbagħtet biss dik għas-sena ta' stima 2012, u din intbagħet tard u ġew imposti penali fuq is-soċjetà attriċi minħabba f'hekk. Ix-xhud qal ukoll li dwar is-snin l-oħra, id-Dipartiment m'għandu l-ebda dettalji jew informazzjoni. Fir-rigward tas-soċjetà Ellith Management and Sales Limited, ix-xhud qal li din qatt ma ħaddmet nies

³⁰ A fol. 348 et seq. tal-proċess.

³¹ A fol. 362 tal-proċess.

³² A fol. 368 et seq. tal-proċess.

magħha, u din qatt ma ssottomettiet *returns* tat-taxxa mis-sena 2012 'il-quddiem. Qal ukoll li din il-kumpannija qatt makkorrispondiet mad-Dipartiment tat-Taxxa.

Permezz ta' nota tal-10 ta' Jannar, 2017³³, is-soċjetà attriċi pprezentat prospett fejn tat id-dettalji dwar il-pretensjonijiet tagħha, fejn qalet li hija qiegħda titlob il-ħlas lura mingħand is-soċjetà konvenuta tas-somma ta' €7,369.36, liema somma hija tikkontendi li għandha tiġi rifuża lilha għax is-soċjetà konvenuta m'għamlitx ix-xogħol rikjest minkejja li kienet tkallset tiegħu; €5,000 rappreżentanti 50 siegħa telf ta' ħin u sigħat u ħin moħli f'xogħol doppju u inutli li kellu jsir minn ħaddiema tas-soċjetà attriċi minħabba l-inadempjenza tas-soċjetà konvenuta; €3,500 u €1,298 bħala ħlas lill-*accountants* terzi li ġew inkarigati sabiex jagħmlu x-xogħol li orīginarjament kellu jsir mis-soċjetà konvenuta; u €1,310.08 bħala penali imposti fuq is-soċjetà attriċi minħabba s-soċjetà konvenuta u li ġew imħalla mis-soċjetà attriċi.

Il-kontroeżami ta' **Nicholas Gouder** sar waqt l-udjenza tal-15 ta' Frar, 2017³⁴, fejn ix-xhud speċifika li hu kien wieħed mid-diretturi tas-soċjetà konvenuta, li topera fis-settur tal-*accounting services*, u fost l-oħrajn toffri servizzi ta' *accounting, VAT u tax compliance*. Qal li r-relazzjoni mas-soċjetà attriċi bdiet fis-sena 2011, meta s-soċjetà konvenuta ġiet ikkuntattjata minn ġertu John Wiame li kien rappreżtant tas-soċjetajiet Ellith Management and Sales Limited u Ellith International Limited, li orīginarjament kien talab parir dwar ir-registrazzjoni ta' kumpanniji f'Malta. Ix-xhud qal li wara li s-soċjetà konvenuta

³³ A fol. 394 tal-proċess.

³⁴ A fol. 399 tal-proċess.

tat l-assistenza tagħha sabiex ġew registrati dawn il-kumpanniji, hija kienet ipprovdiet servizzi ta' manteniment tal-istess kumpanniji. Ix-xhud speċifika li l-kumpannija bl-isem 'Globo' sussegwentement kienet bidlet isimha għal 'Ellith', u din kienet tieħu ħsieb il-*posting* ta' ħaddiema fuq livell internazzjonali. Ix-xhud qal li din il-kumpannija kienet tassigura li klijenti tagħha li kellhom diversi progetti madwar id-dinja, ikollhom bizzżejjed nies biex jaħdmu fuq dawn il-progetti, u hija kienet tiċċarġja lill-klijenti tagħha għal dan is-servizz. Ix-xhud qal li wara li saret ir-registrazzjoni taż-żewġ kumpanniji mal-MFSA, mad-Dipartiment tal-VAT u mad-Dipartiment tat-Taxxa, is-soċjetà konvenuta ġiet inkarigata wkoll biex tagħti servizz ta' *accounting*, VAT u *tax compliance*. Ix-xhud qal li r-rwol tagħhom bħala kumpannija kien li l-*accounts* taż-żewġ kumpanniji jinżammu aġġornati, li jiġu ppreparati u pprezentati l-VAT *returns*, u li jsiru l-*audits* tal-kumpanniji. Ix-xhud speċifika li s-soċjetà konvenuta mhix illiċenzjata biex tagħti servizzi ta' awditjar, imma John Wiame kien talab lis-soċjetà konvenuta sabiex wara li jittlestew l-*accounts*, din tinkariga awditur li jkun jista' jagħmel l-*audit* tal-*financial statements* li jkunu ġew ippreparati mis-soċjetà konvenuta għas-socjetà attriċi. Ix-xhud qal li r-relazzjoni bejn il-partijiet bdiet fis-sena 2011, fejn kienu ġew stabbiliti r-rati li orīginarjament kellhom jitħallsu mis-soċjetà attriċi b'rabta mar-registrazzjoni tal-kumpanniji, u wara ġew stabbiliti r-rati li kellhom jitħallsu b'rabta mas-servizzi ta' manteniment ipprovdu lill-istess kumpanniji. Ix-xhud qal ukoll li bejn il-partijiet qatt ma ġie ffirmat kuntratt formal jew inħarġet *engagement letter*, għalkemm irrikonoxxa li kien hemm korrispondenza bil-miktub permezz ta' *emails*. Qal ukoll li fl-ewwel ftit ġimgħat tar-relazzjoni bejn il-partijiet, is-soċjetà attriċi kienet tħallas hekk kif tirċievi *invoice*. Kompli jgħid li bejn il-partijiet kien hemm qbil dwar l-ammont ta' sigħat li kellhom jiġu allokat iċċax-

xogħol tas-soċjetà attriċi, kif ukoll dwar ir-rati applikabbi għal dawn is-sigħat ta' xogħol. Ix-xhud qal li wara li ġiet stabbilita din ir-relazzjoni bejn il-partijiet, l-affarijiet iddeterjoraw fis-sena 2013, meta s-soċjetà konvenuta kienet sostniet li s-soċjetà attriċi kellha tħallasha ammont konsiderevoli ta' flus għas-servizzi reżi lilha. Ix-xhud qal li l-ammont dovut kien ta' bejn €36,000 u €37,000. Qal ukoll li kien sar kuntatt ma' John Wiame li ġie infurmat li sakemm is-soċjetà attriċi tħallas l-ammont kollha dovuti minnha, is-soċjetà konvenuta ma setgħetx tkompli tippresta s-servizzi tagħha. Ix-xhud qal li r-rati li orīginarjament kien hemm qbil dwarhom bejn il-partijiet, kien nbidlu fis-sena 2012, u kien biss meta s-soċjetà konvenuta kienet infurmat lis-soċjetà attriċi li ma setgħetx tkompli tippresta s-servizzi tagħha jekk ma titħallasx, li s-soċjetà attriċi bdiet tilmenta dwar il-livell ta' servizz li kienet qiegħda tingħata mis-soċjetà konvenuta. Ix-xhud qal ukoll li fil-bidu tar-relazzjoni kummerċjali bejn il-partijiet, l-involviment tiegħu kien wieħed minimu, u hu beda jinvolvi ruħu b'mod dirett meta ġie stabbilit li kien hemm ammont konsiderevoli ta' flus dovuti lis-soċjetà konvenuta mis-soċjetà attriċi.³⁵ Ix-xhud qal li l-kuncett kien qiegħed jiġi spjegat mis-soċjetà konvenuta, iżda għal xi raġuni l-esponenti tas-soċjetà attriċi baqgħu ma jridux jifhmu kif kien qiegħed isir il-kalkolu tal-ħlas dovut għax-xogħol li sar mis-soċjetà konvenuta. Ix-xhud żied jgħid li r-rati ġew miftiehma abbaži tal-ħin allok, u r-rati stabbiliti mis-soċjetà konvenuta, huma rati medji fl-industrija. Ix-xhud qal li l-ilmenti speċifiċi tas-soċjetà attriċi

³⁵ Fi kliem ix-xhud: “[m]ela, wara li aħna għidna lil John Wiame li rridu nwaqqfu s-servizzi sakemm ma nithallsux il-bilanċ kollu, hu qal li mhux kument f'daqqa waħda bis-servizzi tagħna u ilmenta wkoll fuq ir-rati. Jiġifieri hu b'xi mod ikkalkula r-rata bi *transaction* li bdejna niċċarġjawhom. Jiġifieri hu li għamel ra li t-*transactions* kollha li ż-żewġ kumpanniji kellhom fil-*bank statements* u qal li aħna niċċarġjawhom so much per *transaction*. L-iżball kien li qed jagħmel John Wiame li kif jaf tajjeb hu wkoll li l-*accounting* ma jsirx biss fuq it-*transactions* li jkun hemm fil-*bank* però l-*accounting* ikun isir fuq li, aħna nghidlu *accrual concept*. Jiġifieri apparti t-*transactions* li jkun hemm fil-*bank*, il-kumpanniji li joħorġu u jirċieu wkoll l-*invoices*. Jiġifieri bażikament, meta wieħed jara t-*transactions* li jkun hemm il-*bank*, is-soltu dawk trid tirduppjahom għax għal kull *transaction* li jkun hemm il-*bank* ikun hemm dokument jew *invoice* jew *sales invoice* jew *purchase invoice*, li wkoll irid jiddaħ hal fis-sistema tal-*accounting*. Jiġifieri meta hu beda jikkalkula r-rate per *transaction*, il-logika tiegħu assolutament ma kinitx tagħmel sens.”

kienu li l-VAT *compliance* u t-tax *compliance* ma kinux daħlu tort tas-soċjetà konvenuta, għalkemm żied jgħid li l-emails juru li x-xogħol da parti tas-soċjetà konvenuta kien sar, u l-accounts rilevanti kienu ddaħħlu fis-sistema, imma qal li ladarba kien ġie stabbilit li kien hemm dokumenti neqsin, l-accounting u l-VAT *returns* ma setgħux jiġu konkluži. Ix-xhud spjega x-xogħol li sar mis-soċjetà konvenuta b'dan il-mod:

“Mela, il-ledger huwa mqassam, hemm żewġ *files*. Bażikament, hemm il-ledger fejn juri t-transactions kollha li aħna daħħalna fl-accounting system. Jiġifieri li juri kull *bank transaction* u kull *invoice* li ippostajjana fl-accounting system u hemm ħames mitt faċċata. Għalhekk, ma pprintajajthom, però qeqħdin fuq USB u wkoll li għandi fuq din il-USB huma t-time sheets li kull impjegat ta' Capstone Advisory li hadmet fuq dawn iż-żewġ kumpanniji. Importanti li nghid, li avolja John kien qed jgħid li aħna ma daħħalniex l-accounting u ma daħħalniex il-VAT *returns* ix-xogħol sar. Però, jekk jien għandi d-dokumenti neqsin, ovvjament, ma nkunx nista' nagħlaq l-accounting u nagħlaq il-VAT biex nissottomettihom mal-awtoritajiet.”

Ix-xhud żied jgħid li d-dokumenti li kienu jintbagħtu mis-soċjetà attriċi kienu jaslu għand is-soċjetà konvenuta b'mod diżorganizzat, u d-dokumenti baqgħu jintbagħtu b'dan il-mod minkejja li s-soċjetà konvenuta ġibdet l-attenzjoni tas-soċjetà attriċi dwar dan diversi drabi. Ix-xhud spjega li l-kaxxa bid-dokumenti kellha tiġi organizzata qabel id-data tibda tiddaħħal fil-ledger, b'mod li l-bank statements kienu jitpoġġew għalihom, sales u invoices għalihom, purchases u invoices għalihom, u jiġu organizzati skont id-data. Qal li huwa biss wara li d-dokumenti jiġu organizzati b'dan il-mod, li jkun jista' jibda x-xogħol, u dan ix-xogħol żejjed beda jaffettwa l-ħin li s-soċjetà konvenuta kienet talloka għall-proġett. Ix-xhud qal li s-soċjetà attriċi kienet saħansitra impjegat lil certa Michelle Grech bħala persuna inkarigata biex torganizza d-dokumenti tal-kumpannija, li kienet taħdem minn spazju allokat għaliha fl-uffiċini tas-soċjetà

konvenuta. Ix-xhud għamel riferiment għal skeda mħejjija minnu bid-dettalji relattivi dwar ix-xogħol li sar³⁶, kif ukoll dak li ma sarx u qal li fejn l-accounts jew il-VAT *returns* ma kinux ġew ippreżentati, ir-raġuni kienet jew għax ma kienx sar il-ħlas dovut mill-klijent, jew inkella għax id-dokumenti li ġew ippreżentati ma kinux kompluti. Qal li pereżempju fir-rigward ta' Ellith Management and Sales Limited, l-accounts għas-sena 2011 għadhom ma ngħalqux minħabba li ma ġewx ippreżentati l-*statements* aġġornati mill-klijent dwar il-kontribuzzjonijiet tas-Sigurtà Soċjali tal-impiegati tagħha. Qal ukoll li min-naħha tiegħu hu ma jistax jagħlaq l-accounts għas-sena 2012 mingħajr ma jagħlaq dawk tas-sena preċedenti. Qal ukoll li hemm fatturi maħruġa mis-soċjetà konvenuta fir-rigward tal-2012 li għadhom mhux imħallsin. Żied jgħid li f'Lulju tal-2013 is-soċjetà konvenuta irċeviet dokumenti relattivi għas-sena 2011, u dan minkejja li l-VAT *returns* għas-sena 2011 kienu ddaħħlu għax kien maħsub li s-soċjetà attriċi kienet ippreżentat d-dokumenti kollha relattivi. Ix-xhud spjega li l-accounts ta' Ellith International Limited għas-sena 2011 ġew mibghuta għall-audit, u da parti tas-soċjetà konvenuta x-xogħol tal-*accounting* għas-sena 2011 kien magħluq. Ix-xhud qal li fir-rigward tas-sena 2012, l-*accounting* sar sa Diċembru, iżda meta ntbagħtu sensiela ta' domandi lill-klijent, dawn ma kinux ġew imwieġba. Żied jgħid li dan il-fattur, flimkien mal-fatt li hemm pendenzi ta' ħlasijiet dovuta lis-soċjetà konvenuta li għadhom ma sarux, fissru li l-accounts għas-sena 2012 baqgħu ma ġewx ippreżentati. Ix-xhud qal li l-accounts tal-2013 ma setgħux jingħalqu qabel jingħalqu dawk tal-2012. Spjega li l-VAT *returns* għall-2011 u l-2012 ta' Ellith International Limited ġew ippreżentati, iżda fl-2013 intlaħaq ftehim ma' John Wiame li l-ewwel jingħalqu l-kwistjonijiet li kien hemm pendent, u wara jkun jista' jsir ix-xogħol

³⁶ Esebita a fol. 409 tal-proċess.

il-ġdid. Ix-xhud qal li t-tax *returns* għas-sena 2011 iddaħħlu, filwaqt li għas-snin 2012 u 2013 dawn baqgħu ma ddaħħlux, minħabba li għad irid isir l-audit minn terzi. Fir-rigward ta' Ellith Management and Sales Limited, ix-xhud qal li l-accounts tal-2011 u tal-2012 ma sarux, minħabba li d-dokumentazzjoni meħtiega ma ġietx ippreżentata fl-intier tagħha mill-klijent, filwaqt li l-ħlasijiet dovuta lis-soċjetà konvenuta għas-sena 2012 baqgħu ma tkallsux. Qal li l-VAT *returns* ta' Ellith Management and Sales Limited kienu daħlu għas-sena 2011, iżda f'Lulju tal-2013 huma kien rċeview dokumenti ġodda rigward l-2011, b'mod li l-VAT *returns* kellhom jiġu emendati. Qal li l-klijent kien ġie nfurmat li f'każ li l-ħlasijiet dovuta lis-soċjetà konvenuta jibqgħu ma jsirux, il-VAT *returns* jibqgħu ma jidħlu, u fejn ma jsirux l-accounts ma jsirx l-audit, filwaqt li mingħajr l-audit ma jsirux tax *returns*. Ix-xhud żied jgħid li wara li John Wiame ġie nfurmat li s-soċjetà konvenuta ma kinitx disposta li tibqa' tiprovd servizzi tagħha qabel titħallas, dan kien talab li x-xogħol jibda jingħalaq sena b'sena, perijodu wara perijodu. Qal li wara li ntlaħaq dan il-ftehim, ix-xogħol da parti tas-soċjetà konvenuta tkompli xorta waħda. Spjega kif f'istanza minnhom il-ftehim ma' John Wiame kien li tiġi ppreparata l-VAT *return*, tinħareġ l-invoice, u jsir il-ħlas relativ, sabiex is-soċjetà konvenuta tkun tista' tibgħatha lid-dipartiment ikkonċernat. Qal li minkejja li kien hem impjegati li ġadmu fuq dan ix-xogħol, u minkejja li x-xogħol sar, is-soċjetà attriċi baqgħet ma tkallsit għal dan is-servizz, u għalhekk il-VAT *return* ma setgħet tintbagħha lid-Dipartiment tal-VAT. Ix-xhud qal li kienu esponenti tas-soċjetà konvenuta li ndunaw li kien hemm żball bir-registrazzjoni tas-soċjetà attriċi mad-Dipartiment tal-VAT, u kienu nfurmaw b'dan lis-soċjetà attriċi. Żied jgħid li in-segwitu għal dan, thejjew id-dokumenti biex jiġu ffirmati mir-rappreżentanti tas-soċjetà attriċi, li kellhom jintbagħtu lid-Dipartiment tal-VAT sabiex tiġi

kkanċellata r-registrazzjoni taħt l-artikolu 12 u ssir ir-registrazzjoni korretta taħt l-artikolu 10. Ix-xhud qal li fil-prattika din il-kwistjoni ma affettwatx lis-soċjetà attriči, minħabba li tul dawn ix-xhur li matulhom kienet qiegħda ssir il-bidla fir-registrazzjoni, din xorta waħda baqgħet toħroġ fatturi lill-klijenti tagħha, u baqgħet tirċievi ħlas għas-servizzi tagħha, filwaqt li ma kien hemm ebda telf ta' ħin, flus jew xogħol minħabba f'dan l-iżball fir-registrazzjoni. Ix-xhud qal li s-soċjetà konvenuta għad għandha fil-pussess tagħha madwar erba' *files* b'dokumenti tas-soċjetà attriči, u kien hemm ħafna aktar dokumenti li sar ix-xogħol fuqhom u li ntbagħtu lura lis-soċjetà attriči. Ix-xhud qal li ta' kull xahar is-soċjetà konvenuta kienet tirċievi madwar tlieta jew erba' *arch files* bid-dokumenti, mingħand is-soċjetà attriči u dawn kienu jaslu għandha permezz tas-servizz ta' *courier* li xi drabi lanqas tħallset tiegħu. Ix-xhud ċāħad li kien hemm xi darba fejn intilfu dokumenti tas-soċjetà attriči, u lanqas m'huwa minnu li kienet reġgħet intalbet informazzjoni li s-soċjetà konvenuta digħi kellha għandha. Ix-xhud spjega li s-soċjetà konvenuta ma kellha ebda interess taħli l-ħin tagħha jew tal-klijent. Ix-xhud qal li ma jistax jifhem għal liema raġuni ntqal li s-soċjetà konvenuta naqset milli tippresta s-servizz professionali tagħha lill-klijent, u qal li da parti tas-soċjetà konvenuta ma setax isir aktar milli fil-fatt sar. Fi kliem ix-xhud:

"Li nqasna nipprestaw servizzi professionali, mhux qed nifhem eżatt l-allegazzjoni u kif spjegajt qabel, ovvjament, huwa ċar li aħna ppruvajna kemm ngħinu lill-klijent biex jorganizza ruħu biex aħna nkunu nistgħu flok għaxar sigħat nagħmlu sitt sigħat. Għinna lill-klijent ukoll biex ġertu dokumenti jibaghтуhom *on time*. Staqqejna domandi lill-klijent, stennejna xi dokumenti biex inkunu nistgħu nissottomettu kemm l-accounts u l-VAT returns u tax returns. Iktar minn hekk, onestament, ma nafx xi stajna nagħmlu. L-unika żball li għamilna li, sfortunatament, bqajna nipprestaw servizzi u ħallejna l-bilanč jitla' għall-bilanč li hemm illum."

Ix-xhud żied jgħid li l-VAT *returns* u l-accounts ma setgħux jiddaħħlu mhux minħabba n-negligenza tas-soċjetà konvenuta, iżda għax il-klijent naqas li jippreżenta d-dokumentazzjoni kollha. Żied jgħid li mhux minnu li konsegwenza tal-fatt li r-registrazzjoni tal-VAT saret taħt artikolu skorrett, kien hemm *audits* li ma setgħux jiddaħħlu. Dan għaliex ma kien hemm l-ebda terminu li fih kellhom jiġu pprezentati l-audited financial statements. Qal li l-accounts ma setgħux jiddaħħlu minħabba li l-klijent naqas milli jissottometti d-dokumentazzjoni kompluta.

Fl-udjenza tal-25 ta' April, 2017 sar il-kontroeżami ta' **Robert Borg**³⁷, li qal li hu għandu *warrant* biex jippratti kemm bħala *accountant* kif ukoll bħala awditur, u huwa jiġġestixxi kumpannija bl-isem ta' Robert Borg & Associates Limited li għandha licenzja sabiex toffri servizzi ta' *accounting* kif ukoll ta' awditjar. Ix-xhud qal li hu ġie inkarigat jipprovdi dawn iż-żewġ servizzi minn esponenti tas-soċjetà attriċi li kienu avviċinaw fl-2013. Qal li wara li s-soċjetà konvenuta ma kinitx baqgħet tagħti s-servizzi tagħha lis-soċjetà attriċi, kienet ġiet ingaġġata kumpannija terza sabiex tagħmel l-accounts, iżda din ma kinitx kompliet. Ix-xhud qal li l-ħlas mitlub minnu kien spesifikament għal servizzi ta' *accounting* u *auditing*, u spjega li l-ħlas miftiehem mas-soċjetà attriċi kien ikopri wkoll *accounting* għas-sena 2011, minħabba li huwa kellu jibda x-xogħol mill-bidu tal-operat tas-soċjetà attriċi. Ix-xhud spjega li hu kella jerġa' jibda mill-bidu minħabba li ma kellux l-opening balances. Ix-xhud qal li fir-rigward tas-soċjetà Ellith Management and Sales Limited, l-audit tal-kumpannija qatt ma kien sar, u għalhekk huwa ma kellux bżonn jitlob *professional clearance* biex ikun jista' jagħmel dan ix-xogħol. Ix-xhud qal li l-accounts ta' Ellith

³⁷ A fol. 412 tal-proċess.

Management and Sales Limited qegħdin fil-proċess li jiġu kompletati, u hu ma jafx x'inhi r-ragħuni li għalfejn ma ngħatax il-*professional clearance* biex ikompli jaħdem. Ix-xhud spjega li b'mod ġenerali, jekk xi ħadd ma jagħtihx *professional clearance*, huwa jibgħat jinforma lil dik il-persuna permezz ta' ittra ulterjuri li jkun qiegħed jippreżumi li hemm *professional clearance*. Qal iżda li f'dan il-każ huwa kellu problema dwar kif kellu jiproċedi u minn fejn kien ser jibda sabiex ilesti l-accounts. Ix-xhud spjega li l-audited accounts tas-soċjetà attriċi kien ddaħħlu mill-awditur ta' qablu, u hu min-naħha tiegħu ma setax jagħmel l-awditjar meħtieġ minħabba li ma kellux *professional clearance*, u kieku għamel hekk kien ikollu jiffaċċja riperkussjonijiet mal-Accountancy Board. Żied jgħid li da parti tiegħu huwa kien assenja persuni sabiex jaħdmu fuq l-accounts tas-soċjetà attriċi, u l-accounts għas-sena 2011 u 2012 kien ingħalqu, filwaqt li x-xogħol fuq l-accounts tal-2013 għadu għaddej. Ix-xhud qal li da parti tiegħu hu bl-ebda mod ma ta x'jifhem li s-soċjetà konvenuta ma wettqitx l-inkarigu mogħti lilha mis-soċjetà attriċi, iżda meta talab l-opening balance lis-soċjetà konvenuta, dan ma kienx ingħatalu peress li kien hemm proċeduri legali pendent.

Fl-udjenza tal-10 ta' Jannar, 2018 xehdet **Michelle Grech**³⁸, li qalet li hi ġiet ingaġġata mis-soċjetà attriċi sabiex tagħmel xogħol ta' *accounting assistant* u xogħolha kien jinvolvi l-organizzazzjoni tad-dokumentazzjoni tas-soċjetà attriċi. Qalet li hi damet impjegata mas-soċjetà attriċi għal perijodu ta' erba' xhur, u hija kienet intgħaż-żejt għal dan l-irwol wara telefonata qasira li kellha ma' waħda mill-esponenti tas-soċjetà attriċi. Ix-xhud qalet li r-relazzjoni tagħha ma' min impjegaha ma kinitx waħda tajba, u qajla kien jiġi spjegat lilha

³⁸ A fol. 433 tal-proċess.

x'kien meħtieġ minnha. Ix-xhud qalet li meta bdiet taħdem, hija ntalbet torganizza sensiela ta' dokumenti li kellha s-soċjetà attriči u tpoġġihom f'ċerta ordni, u kien irriżultalha li d-dokumentazzjoni kienet qegħda tinżamm b'mod diż-organizzat ħafna. Ix-xhud qalet li hija kienet iddeċidiet li titlaq minn jeddha mill-impieg li kellha, minħabba li kienet talbet xi *vacation leave* li ma kienx ġiex approvat.

Fl-udjenza tad-9 ta' Frar, 2018 xehed **Antonino Giusto**³⁹, li qal li sa Mejju tal-2014 huwa kien jaħdem mas-soċjetà konvenuta, u b'kollox ħadem magħha għal perijodu ta' sentejn u nofs. Ix-xhud qal li hu kelli l-inkarigu li jaħdem fuq servizzi li ntalbu mis-soċjetajiet Ellith International Limited u Ellith Sales and Management Limited, fosthom iż-żamma tal-kotba tal-istess kumpanniji, u oriġinarjament is-soċjetà konvenuta kienet tirċievi d-dokumentazzjoni meħtieġa kull tliet xhur. Ix-xhud qal li hu kien il-persuna li l-aktar li kien jaħdem fuq is-servizzi rikjesti mis-soċjetà attriči, iżda żied jgħid li meta kienet tqum xi problema kien jirreferi lil David Borg u lil Nicky Gouder. Ix-xhud qal li kwantu għall-esponenti tas-soċjetà attriči, huwa kien jikkomunika l-aktar ma' Martine Delbouille u ma' John Wiame. Qal li waħda mill-problemi ewlenin fir-relazzjonijiet mas-soċjetà attriči kienet li d-dokumenti kienu jintbagħtu tard, tant hu hekk li f'punt minnhom is-soċjetà konvenuta talbet li dawn jibdew jintbagħtu lilha ta' kull xahar, u kien hemm drabi meta d-dokumenti li kienu jintbagħtu kienu jkopru perijodi ta' żmien fejn il-kotba relattivi jkunu ngħalqu. Spjega kif is-soċjetà attriči kienet topera fil-qasam tal-*posting* ta' ħaddiema f'diversi pajjiżi madwar id-dinja, u waħda mill-problemi ewlenin kienet li peress li din il-kumpannija kienet topera f'livell internazzjonali, din kienet tonqos milli tiġbor id-dokumentazzjoni kollha meħtieġa u tibgħatha fil-ħin. Ix-

³⁹ A fol. 435a tal-proċess.

xhud qal li l-problemi dwar in-nuqqas ta' dokumentazzjoni huwa kien jiddiskutihom ma' Martine Debouille, u fil-kors tax-xogħol tiegħu huwa kien jiltaqa' ma diversi problemi. Ix-xhud żied jgħid li kien hemm punt fejn is-soċjetà konvenuta ma baqgħetx taħdem għas-socjetà attriċi minħabba li din ma bdietx tħallasha dak dovut minnha, u qal li din id-deċiżjoni kienet ittieħdet minkejja li kienu saru diskussionijiet bejn il-partijiet fi sforz biex tintlaħaq soluzzjoni amikevoli bejniethom. Ix-xhud qal iżda li l-problemi kienu diversi u varjati. Ix-xhud qal li hu ma jiftakarx jekk kienx hemm problemi bir-registrazzjoni tan-numru tal-VAT tas-socjetà attriċi, jew inkella jekk kienx hemm dokumenti li ntbagħtu għadd ta' drabi u dawn intilfu.

Fl-udjenza tat-12 ta' Marzu, 2018, reġa' xehed **David Borg**⁴⁰, li spjega li hu wieħed mill-fundaturi u diretturi tas-socjetà konvenuta li tipprovdi servizzi ta' konsulenza u ta' *accounting* u ta' VAT *compliance*. Ix-xhud spjega li fis-sena 2011 hu kien ġie avviċinat mill-proprietarju ta' Globo International, John Wiame, ta' nazzjonalită Belġjana, li xtaq jiftaħ negozju hawn Malta. Qal li wara li saru diskussionijiet preliminari, is-socjetà konvenuta ġiet ingaġġata formalment mis-socjetà attriċi sabiex tippresta s-servizzi tagħha. Ix-xhud spjega li l-qasam li topera fih is-socjetà attriċi hu wieħed kumpless ħafna, u dan jinvolvi persuni li jkunu residenti jew domiċiljati f'pajjiżi differenti, u għalhekk kellu joqgħod attent li l-kumpannija li titwaqqaf hawn Malta ma tigħix interpretata li għandha *permanent establishment* ġol-pajjiż fejn qegħda tiżvolgi dawn l-attivitajiet. Qal li qabel ġew irregistrazione dawn il-kumpanniji hawn Malta, sar ħafna xogħol preliminari, u eventwalment ġiet irregistrazione s-socjetà Globo International, u wara xi snin ġew irregistrazione Ellith International

⁴⁰ A fol. 437 tal-proċess.

Limited u Ellith Management and Sales Limited. Ix-xhud qal li hu dejjem kien f'kuntatt ma' John Wiame. Ix-xhud spjega li hekk kif dawn is-soċjetajiet ġew inkorporati, hu kien ippordilhom uffiċċju rregistrat, u hu ġie appuntat bħala segretarju tal-kumpannija, filwaqt li bdew jiġu pprovduti wkoll servizzi ta' *accounting* u ta' VAT *compliance*. Qal li dak iż-żmien hu kellu relazzjoni tajba ħafna ma' Wiame, li kien jikkomunika miegħu fuq baži regolari. Qal ukoll li rrati ta' ħlas għas-servizzi ipporduti mis-soċjetà konvenuta kienu digħà ġew ikkomunikati lis-soċjetà attriċi qabel ma ġew inkorporati l-kumpanniji. Ix-xhud qal li kienet inqalghet problema bir-registrazzjoni tal-VAT tas-soċjetà attriċi minħabba li l-applikazzjoni għar-registrazzjoni tagħha għal skopijiet ta' ħlas tat-taxxa tal-VAT saret taħt l-artikolu 12 minflok taħt l-artikolu 10. Ix-xhud ikkonferma li dan l-iżball dam ma ġie rrangat minħabba li kien hemm ċertu burokrazija li riedet tingħe-leb, filwaqt li żied jgħid li s-soċjetà attriċi fl-ebda waqt ma kienet ippreġudikata b'dan l-iżball. Ix-xhud qal li dak li ġara kien sempliċi żball amministrattiv. Ix-xhud qal li lil hinn mix-xogħol hu kien żviluppa relazzjoni tajba ħafna ma' John Wiame, kif ukoll ma' Sandra Bossis. Qal li fil-bidu, is-soċjetà attriċi kienet tibgħat id-dokumentazzjoni relativa b'mod regolari, u hu min-naħha tiegħu dejjem insista li ladarba s-soċjetà attriċi kienet qiegħda topera minn Malta, l-invoices, kuntratti u dokumentazzjoni oħra kellhom ikunu fīżikament f'Malta. Żied jgħid li meta n-negozju beda jikber, bdew jikbru l-problemi minħabba li d-dokumentazzjoni bdiet tasal tard, jew kienet tkun imgerfxa meta tasal, u għalhekk kull darba li kellha ssir biċċa xogħol, kienu jridu jsiru għadd ta' verifikasi fir-rigward ta' xogħol li jkun sar qabel. Ix-xhud kompla jgħid li kien hemm korrispondenza mas-soċjetà attriċi dwar dawn id-diffikultajiet. Ix-xhud qal li l-aktar nuqqasijiet evidenti kienu fil-kwalità tad-dokumentazzjoni, it-timing ta' kif din kienet qiegħda tiġi rċevuta,

il-fatt li l-informazzjoni mogħtija fid-dokumenti kienet tinbidel, li kien hemm ħafna ġela ta' hin f'telefonati, korrispondenza, *video calls* bis-sistema tal-Iskype, u deċiżjonijet li jittieħdu u wara l-partijiet kellhom jerġgħu lura minnhom. Ix-xhud qal li hu kien segretarju tal-kumpannija u ma kienx ser jippermetti sitwazzjoni fejn ix-xogħol ma jsirx jew li d-deadlines mifthema ma jiġux osservati, għax hu kelli diversi responsabbiltajiet x'jaqdi f'dan ir-rwol. Qal iżda li uħud mill-inkarigi ma setgħux jiġu kkompletati minħabba li s-soċjetà konvenuta ma kellhiex l-informazzjoni jew id-dokumentazzjoni meħtieġa f'idejha. Ix-xhud qal li kienu ġew imposti penali, li qegħdin jiżdiedu ta' kull jum li jgħaddi sakemm ma jiġux ippreżentati l-audited financial statements tal-kumpannija. Qal ukoll li bħala dokumentazzjoni originali, is-soċjetà konvenuta ma żammet xejn, u għalhekk l-accounts tas-soċjetà attriċi setgħu jsiru anki wara li s-soċjetà konvenuta ma baqgħetx tiprovd s-servizzi tagħha. Ix-xhud qal li l-accountants il-ġoddha setgħu għamlu rikostruzzjoni tal-files sabiex ilesu l-accounts u b'hekk is-soċjetà attriċi tevita li teħel penali. Kompla jgħid li fis-sena 2013 is-soċjetà konvenuta kien irriżultalha li kien hemm ammont sostanzjali ta' flus dovuti lilha mis-soċjetà attriċi kif ukoll minn Ellith Sales and Management Limited. Spjega li l-ħlasijiet għal uffiċċju rregistrat, għas-servizzi ta' segretarju tal-kumpannija u servizzi simili, kelli jsir bil-quddiem, filwaqt li ħlasijiet oħra bħall-accounting u l-bookkeeping kellhom jitħallsu fuq il-baži ta' sigħat li jiġu allokat. Qal ukoll li kien jitħejja rapport li jintbagħat lill-klijent bi spjegazzjoni tal-ħin kif ikun ġie allokat. Qal li kien sar sforz biex ikun hemm komunikazzjoni ma' John Wiame bil-ħsieb li tinstab soluzzjoni⁴¹, imma sussegwentement is-soċjetà attriċi iddeċidiet li ma tibqax tagħmel użu mis-

⁴¹ Fi kliem ix-xhud, “[k]onna qed nippuvaw insibu soluzzjoni bonarja fejn jekk hemm bżonn you know noħorgu xi credit notes min-naħha tagħna. Let's have a clear way how to move forward, jekk kien hemm xi issues fuq xi fees jew hekk niddisku u l-intenzjoni kienet li ma nitilfux klijent u ma nħallux klijent li qiegħed ibati għaliex il-kumpanniji tiegħu ma kinux in good standing. Ma kienx nuqqas tagħna imma ta' sitwazzjoni li nħolqot at that point.”

servizzi tas-soċjetà konvenuta fir-rigward tal-uffiċċju rregistraz u s-segretarju tal-kumpannija, u l-kuntatt bejn il-partijiet waqaf hemm. Ix-xhud ikkonkluda billi qal li ż-żewġ partijiet ma kienux kuntenti bil-mod kif żvolġew l-affarijiet:

"We were very unhappy minn kif kienu qed jiġu d-dokumenti għandna, delays, pressure li qed nitfgħu fuq in-nies tagħna biex imbagħad nagħmlu x-xogħol fil-ħin, għax kien hemm VAT returns li jridu jidħlu fil-ħin, so yes there was unhappiness u ġeneralment meta jinħolqu dawn is-sitwazzjonijiet l-aħjarha haġa li tagħmel huwa li tagħmel meeting mal-klijent, tagħmel l-affarijiet čari, tisma' x'għandu xi jgħid hu u tiprova ssib soluzzjoni hux."

Permezz ta' nota tat-18 ta' April, 2018, is-soċjetà konvenuta pprezentat kopja ta' ittra uffiċjali mibgħuta mis-soċjetà Erremme Business Advisors Limited lis-soċjetà attriċi Ellith International Limited, fejn din ġiet interpellata thallasha is-somma ta' €3,987.81 għal servizzi ta' konsulenza, xogħol ta' accounts u pproċessar ta' VAT *returns*⁴²; kopja ta' rikors li sar mill-Kummissarju tat-Taxxi kontra Ellith Management and Sales Limited Limited, ġia Globo Europe Solutions Limited, fir-rigward ta' ħlas ta' taxxa dovuta minnha fis-somma ta' €21,723.21⁴³; kopja ta' ittra uffiċjali mibgħuta mill-Kummissarju tat-Taxxa, lil Ellith Management and Sales Limited, li permezz tagħha din ġiet interpellata thallas is-somma ta' €32,095 lill-awtoritajiet tat-taxxa Norveġiżi⁴⁴; kif ukoll kopja ta' rikors ieħor li sar mid-Direttur Generali tat-Taxxi Interni kontra Ellith Management and Sales Limited⁴⁵ minħabba li din is-soċjetà kellha thallas taxxa fl-ammont ta' €7,402.05 lill-awtoritajiet tat-taxxa fin-Norveġja.

⁴² A fol. 454 tal-proċess.

⁴³ A fol. 457 tal-proċess.

⁴⁴ A fol. 460 tal-proċess.

⁴⁵ A fol. 461 tal-proċess.

Permezz ta' nota ulterjuri tas-6 ta' Lulju, 2018 is-soċjetà konvenuta pprezentat sensiela ta' *emails* skambjati bejn il-partijiet⁴⁶, fejn is-soċjetà attriċi bdiet togħeżżjona għall-kontijiet mibgħuta lilha, filwaqt li esponenti tas-soċjetà konvenuta taw spjega tal-kontijiet mibgħuta kif ukoll indikaw diversi nuqqasijiet fir-relazzjoni kummerċjali bejn il-partijiet.

Fl-udjenza tal-15 ta' Novembru, 2018 sar il-kontro-eżami ta' **Nicholas Gouder**⁴⁷, li qal li l-proċeduri odjerni nbdew b'ritaljazzjoni fil-konfront tas-soċjetà konvenuta wara li din talbet lis-soċjetà attriċi tħallas dak li kien dovut lilha. B'riferiment għall-iżball li sar da parti tas-soċjetà konvenuta fir-rigward tar-reġistrazzjoni tal-VAT, ix-xhud qal li l-proċeduri legali da parti tas-soċjetà attriċi ma nbdewx meta ġie stabbilit li kien sar dan l-iżball, iżda wara. Qal ukoll li dan l-iżball ma ssarraf fl-ebda telf finanzjarju jew xort'oħra għas-soċjetà attriċi. Qal li s-soċjetà attriċi ma weħlet l-ebda penali meta nstab li kien hemm dan l-iżball, u din kienet baqgħet għaddejja bl-operat tagħha. B'riferiment għall-allegazzjoni tas-soċjetà attriċi li kellu jsir xogħol doppju minħabba li d-dokumentazzjoni kienet inżammet mis-soċjetà konvenuta, ix-xhud qal li dan ma kienx il-każ għaliex li kieku d-dokumentazzjoni nżammet mis-soċjetà konvenuta, l-*accountant* il-ġdid ma kienx ikun jista' jaħdem. Ix-xhud qal li s-soċjetà attriċi kienet obbligata tħallas għal xogħol li sar mis-soċjetà konvenuta dwar il-kompilazzjoni tal-accounts, anki fejn dawn ma setgħux jiġi finalizzati minħabba li d-dokumenti ma ntbagħtux b'mod komplut mis-soċjetà attriċi. Ix-xhud qal li qatt ma kienet l-intenzjoni tas-soċjetà konvenuta li titlob li l-istess

⁴⁶ Hekk per eżempju, ir-risposta ta' Nicholas (Nicky) Gouder fir-rigward tal-ilment ta' Martine Debouille li l-VAT returns ma ġewx ipprezentati fil-ħin, kienet illi: "I honestly cannot understand this. Marie informed you on the 24 April that all the work had been stopped (email attached). On the 22 April, John asked us to stop the exchange with yourself. However, the most important point of all is that we received the documents for the 15 April on the 22 April (7 days after the deadline). How do you expect the VAT return to be filed on time? ..."

⁴⁷ A fol. 486 tal-proċess.

dokument jintbagħat lilha għadd ta' drabi, u s-socjetà attriċi kienet ġiet imwissija diversi drabi biex tibda tibgħat id-dokumentazzjoni meħtieġa b'mod organizzat, anki sabiex jinħela inqas ħin. Ix-xhud qal li meta rriżulta li s-socjetà attriċi kellha tagħti ammonti konsiderevoli ta' flus lis-socjetà konvenuta, kienet saret komunikazzjoni ma' John Wiame, li kien qabel li certa dokumentazzjoni kellha tīgi *filed* u s-socjetà konvenuta kellha titħallas għal kull inkarigu li jiġi kkompletat. Izda meta l-istess John Wiame kien infurmahom li kien ser jinkariga *accountant* ieħor biex jagħmel ix-xogħol, is-socjetà konvenuta kienet iddeċidiet li żżomm id-dokumenti kollha għandha. Ix-xhud qal li meta kien hemm tibdil fir-rati tas-socjetà konvenuta, l-esponenti tas-socjetà attriċi kienu qablu ma' dan it-tibdil fir-rati permezz ta' korrispondenza bl-email. Ix-xhud qal li meta bdew jiġu imposti penali fuq is-socjetà attriċi, is-socjetà konvenuta kienet ilha tīgħi wara certa dokumentazzjoni sabiex tkun tista' tagħlaq l-accounts min-naħha tagħha. Ix-xhud qal li fil-mument li s-socjetà konvenuta kienet infurmat lil John Wiame li kienu dovuti lilha madwar €32,000, Wiame kien qal li r-rati ta' ħlasijiet li kellu jħallas hawn Malta kienu ogħla minn ta' pajjiżi oħra, għalkemm ix-xhud qal li dan mhux minnu, u r-rati tas-socjetà konvenuta huma medji għall-industrija.

Konsiderazzjonijiet legali

Il-lanjanza ewlenija tas-socjetà attriċi hija li s-socjetà konvenuta kienet allegatament traskurata u negligenti fl-adempiment tal-inkarigu mogħti lilha mis-socjetà attriċi, bil-konsegwenza li s-socjetà attriċi sofriet danni u weħlet penali minħabba l-mod xejn professjonal li bih is-socjetà konvenuta qdiet l-

inkarigu mogħti lilha. Għal din il-lanjanza tas-soċjetà attriċi, is-soċjetà konvenuta wieġbet li kienet is-soċjetà attriċi li kienet negligenti bil-mod kif kienet tikkonduċi l-affarijiet tagħha, u kien l-aġir tas-soċjetà attriċi li wassal biex l-inkarigu mogħti lis-soċjetà konvenuta ma setax jitwettaq fiż-żmien prefiss, jew saħansitra ma setax jitwettaq, *inter alia* għax id-dokumentazzjoni neċċessarja biex isir ix-xogħol bdiet tasal tard, jew ma tintbagħatx kompluta, kif ukoll għax is-soċjetà attriċi naqset milli tħallas għas-servizzi pprestati lilha, bir-riżultat li f'punt minnhom is-soċjetà konvenuta rrifjutat li tibqa' tiprovdilha s-servizzi tagħha.

Il-Qorti kkonsidrat il-provi prodotti fil-kawża, partikolarmen ix-xhieda li ngħatat, bl-iskop li tasal għad-deċiżjoni tagħha fir-rigward tat-talbiet li qiegħdin isiru mis-soċjetà attriċi wara li tieħu konjizzjoni tal-eċċeżżjonijiet tas-soċjetà konvenuta. Il-Qorti tirrileva li l-partijiet ħadu pozizzjonijiet dijametrikament oppost għal xulxin f'dawn il-proċeduri, u x-xhieda ħafna drabi taw verżjonijiet konfliġġenti. Hekk pereżempju l-Qorti semgħet lil Sandra Bossis għas-soċjetà attriċi tispjega kif žviluppaw ir-relazzjonijiet tagħha mas-soċjetà konvenuta, u kif minkejja li fil-bidu ta' dawn ir-relazzjonijiet, il-komunikazzjonijiet bejn il-partijiet kienu tajbin, maž-żmien dawn bdew jiddeterjoraw u jsiru aktar diffiċli. Din ix-xhud allegat li diversi drabi, kienet id-dokumentazzjoni mibgħuta lis-soċjetà attriċi mis-soċjetà konvenuta, li ma kinitx tkun kompluta, u għalhekk kien ferm diffiċli għas-soċjetà attriċi li tagħmel il-follow-up kif kien meħtieġ. Din ix-xhud saħansitra qalet li s-soċjetà attriċi kellha tinkariga lil Martine Delbouille, sabiex din tintervjeni mas-soċjetà konvenuta, minħabba li s-servizz mogħti mis-soċjetà attriċi. Din ix-xhud semmiet il-qiegħed jilħaq il-livell mistenni mis-soċjetà attriċi. Din ix-xhud semmiet il-

problema li tfaċċat bir-registrazzjoni tal-VAT, u qalet li dan l-episodju affettwa l-effiċjenza tas-soċjetà attrici, u fisser spejjeż addizzjonali għaliha.

Xhud oħra għas-soċjetà attrici, Martine Delbouille, ikkonfermat li l-intervent tagħha kien meħtieġ meta bdew il-problemi bil-*follow-up* li kien meħtieġ li jsir mis-soċjetà attrici. Din ix-xhud ukoll allegat li s-soċjetà attrici kellha tiffaċċja konsegwenzi minħabba fil-problemi li nqalgħu bir-registrazzjoni mad-Dipartiment tal-VAT, għalkemm naqset milli telabora dwar dawn il-konsegwenzi eżattament x'kien. Qalet biss li l-interventi personali tagħha fissru telf ta' ħin u spejjeż żejda għas-soċjetà attrici, u s-soċjetà attrici kellha tkallu penali minħabba dewmien biex ippreżentat *statements* finanzjarji u *accounts* għal diversi snin. Inoltre din ix-xhud qalet li hemm dokumentazzjoni li hija proprjetà tas-soċjetà attrici li qiegħda tinżamm mis-soċjetà konvenuta. Żiedet tgħid li s-soċjetà attrici ddeċidiet li ma tkallu lis-soċjetà konvenuta minħabba li din dehrilha li x-xogħol ma kienx qiegħed isir b'mod korrett u professjonal. Din ix-xhud qalet ukoll li l-ħlas li qiegħda tipprendi s-soċjetà konvenuta, ma jirrispekkjax ir-rati u l-ftehim viġenti bejn il-partijiet.

Xhieda oħra, fosthom John Micallef mid-Dipartiment tat-Taxxa, u Dr Claudette Fenech mir-Registru tal-Kumpanniji, it-tnejn ikkonfermaw li s-soċjetà attrici inkorriet penali minħabba li *returns* tat-taxxa u l-*annual returns* ma ddaħħlux fil-ħin. Dawn ix-xhieda kkonfermaw li sas-sena 2015 meta dawn ix-xhieda taw id-depožizzjoni tagħhom, il-pożizzjoni tas-soċjetà attrici kienet għadha mhix konformi mal-liġi, u r-*returns* tat-taxxa għas-snin 2013 u 2014 kienu għadhom ma ġewx ippreżentati. Ix-xhud John Micallef ikkonferma li r-*return* tat-taxxa għas-sena 2012 wasal seba' xhur tard, filwaqt li r-*returns* għas-snin ta' wara

baqgħu mhux ippreżentati minkejja *reminders* kontinwi li d-Dipartiment bagħat lis-soċjetà attriċi.

Xhieda oħra li nstemgħet mill-Qorti kienet dik ta' diversi esponenti tas-soċjetà konvenuta, fosthom ta' Nicholas Gouder, wieħed mid-diretturi tagħha, li qal li sa mill-bidu nett tar-relazzjoni kummerċjali bejn il-partijiet, kien jidher li d-dokumentazzjoni li kienet qiegħda tintbagħha mis-soċjetà attriċi ma kinitx kompluta. Dan ix-xhud irrikonoxxa li s-soċjetà konvenuta wettqet żball bir-reġistrazzjoni tal-VAT tas-soċjetà attriċi, iżda qal li dan l-iżball ġie kkoreġut mis-soċjetà konvenuta stess mingħajr ebda riperkussjonijiet jew spejjeż għas-soċjetà attriċi. Dan ix-xhud spjega kif is-soċjetà konvenuta ffaċċċat diversi problemi sabiex setgħet taqdi l-inkarigu mitlub minnha, fosthom għax id-dokumentazzjoni meħtieġa minnha bdiet tasal tard jew b'mod diżorganizzat, tant hu hekk li wħud mir-returns li kellhom jiddaħħlu mad-Dipartiment tat-Taxxa ma setgħux jiġu ppreżentati. Kien dan ix-xhud li allega li l-azzjoni odjerna nbđiet mis-soċjetà attriċi b'ritaljazzjoni għall-fatt li s-soċjetà konvenuta talbet il-ħlasijiet dovuti lilha għas-servizzi mogħtija minnha, liema ħlasijiet ilaħqu eluf ta' Euro. Ix-xhud qal li r-relazzjonijiet bejn il-partijiet bdew jiddeterjoraw wara li fis-sena 2013 is-soċjetà konvenuta kienet talbet lis-soċjetà attriċi thallasha l-flejjes dovuti minnha f'ammont li kien jeċċedi €30,000 għas-servizzi reżi lil Ellith International Limited u lil Ellith Sales & Management Limited. Ix-xhud spjega kif sa dakħinhar is-soċjetà attriċi qatt ma kienet ressquet ilmenti dwar il-kwalità tas-servizzi mogħtija lilha mis-soċjetà konvenuta. Huwa spjega kif min-naħha tas-soċjetà konvenuta kien qiegħed isir ix-xogħol li seta' jsir, iżda ħafna mix-xogħol ma setax jiġi konkluż minħabba li dokumentazzjoni li kienet tintbagħha mis-soċjetà attriċi ma kinitx tkun organizzata tajjeb, b'telf ta' ħin għas-soċjetà konvenuta li kien ikollha ssib il-

ħin u r-riżorsi meħtieġa biex torganizza dawn id-dokumenti hi, u xi drabi d-dokumentazzjoni mibgħuta ma kinitx tkun kompluta. Dan ix-xhud iċċita eżempju wieħed, fejn qal li f'Lulju tal-2013, is-soċjetà konvenuta rċeviet dokumenti relativi għas-sena 2011, bir-riżultat li x-xogħol li kien digħà tlesta kellu jerġa' jinfetaħ mill-ġdid. Hu spjega kif l-accounts tas-soċjetà attriċi għas-sena 2011 ġew magħluqa, filwaqt li għad baqa' pendenzi għas-snin 2012 u 2013, kemm minħabba li għad hemm domandi u diffikultajiet li ma ġewx imwieġba mis-soċjetà attriċi, kif ukoll minħabba li din naqset li tkallu il-pagamenti dovuta lis-soċjetà konvenuta. Kien dan ix-xhud li spjega li jekk il-pagamenti dovuta mill-klijent jibqgħu ma jsirux, il-VAT *returns* jibqgħu ma jidħlu, u fejn ma jsirux l-accounts ma jkunx jista' jsir l-audit, u bla audit ma jidħlu ir-returns, b'mod li jinħoloq čiklu vizzjuż, fejn jekk biċċa xogħol ma ssirx, ma jkunx jista' jsir il-process li jsegwi warajha. Ix-xhud qal li minkejja li s-soċjetà konvenuta ħadet ħsieb talloka ħin u ħaddiema għax-xogħol tas-soċjetà attriċi, din naqset milli tkallu dak dovut minnha, u b'hekk ir-returns tal-VAT baqgħu ma ddaħlu. Dan ix-xhud qal li mhux minnu li s-soċjetà konvenuta tilfet dokumenti tas-soċjetà attriċi, jew li kien hemm drabi fejn l-istess dokument intalab mis-soċjetà konvenuta għadd ta' drabi, b'telf ta' ħin għas-soċjetà attriċi. Il-Qorti tirrileva kif minkejja din l-allegazzjoni li saret mis-soċjetà attriċi, li kien hemm dokumenti li kellhom jintbagħtu għadd ta' drabi jew li kienu jintilfu, ma nġabets ebda prova dwar liema kienu d-dokumenti li ntilfu mis-soċjetà konvenuta, u liema dokumenti ntalbu għal aktar minn darba mis-soċjetà konvenuta. Ix-xhud spjega li certament ma kienx fl-interess tas-soċjetà konvenuta li taħli l-ħin tagħha jew tal-klijent tagħha.

Il-Qorti semgħet lix-xhud l-auditur Robert Borg, li meta ġiet intavolata din il-kawża kien qiegħed jaħdem fuq l-accounts u l-audit tas-soċjetà attriċi, jgħid li hu kien għadu qiegħed jaħdem fuq l-accounts għal uħud mis-snin li s-soċjetà attriċi operat fihom minn kemm ilha rregistrata, u kif hu qatt ma kkontesta l-fatt li s-soċjetà konvenuta kienet qediet l-inkarigu mogħti lilha. Ix-xhud Michelle Grech ikkonfermat li hija kienet ġiet impjegata mas-soċjetà attriċi għax id-dokumentazzjoni tas-soċjetà attriċi ma kinitx tinżamm b'mod organizzat, u għalhekk hija kienet ġiet impjegata sabiex tiprova torganizza d-dokumentazzjoni tas-soċjetà attriċi qabel ma tintbġħat lis-soċjetà konvenuta. Minkejja dan, Antonino Giusto, impjegat tas-soċjetà konvenuta, qal li l-problemi ewlenin fir-relazzjonijiet bejn il-partijiet fil-kawża kienu li d-dokumenti kienu jintbagħtu tard, u kienu jkunu diż-organizzati.

Ix-xhud David Borg, direttur tas-soċjetà konvenuta, spjega fil-qosor x'kien l-problemi ewlenin fir-relazzjonijiet mas-soċjetà attriċi, meta qal li hekk kif beda jikber in-negozju tas-soċjetà attriċi, bdew jikbru l-problemi. Huwa qal li l-problemi ewlenin kienu bil-kwalità tad-dokumentazzjoni, bit-timing li bih din kienet tiġi pprezentata, bil-fatt li l-informazzjoni pprovduta kienet tinbidel kull tant żmien, bil-konsegwenza li deċiżjonijiet li jkunu ttieħdu digħi, jkollhom jinbidlu jew jittieħdu mill-ġdid. Ix-xhud spjega kif din is-sitwazzjoni wasslet għal ħafna telf ta' ħin, telefonati u korrispondenza inutli bejn il-partijiet, u spejjeż żejda. Minbarra dawn ix-xhieda, ġew prodotti diversi provi dokumentarji, fosthom dokumenti li jindikaw li l-awtoritajiet tat-taxxa fin-Norveġja bdew proċeduri legali kontra s-soċjetà attriċi għall-ħlas ta' taxxi dovuti minnha. Joħroġ čar ukoll minn din il-korrispondenza, li l-kontijiet u l-ħlasijiet pretiżi mis-soċjetà konvenuta għas-servizzi pprestati minnha, ġew

spjegati lis-soċjetà attrici diversi drabi, kif ukoll li l-interpellazzjonijiet għall-ħlas kien kontinwi u ripetuti. Minkejja dan, is-soċjetà attrici baqgħet m'għamlet xejn la biex tottempera ruħha mas-suġġerimenti li bdew isirulha sabiex il-proċessi tax-xogħol jithaffu u jittaffew l-ispejjeż u l-ħin, u lanqas mat-talbiet għall-ħlas li bdew isiru mis-soċjetà konvenuta. Il-Qorti tirrileva wkoll li minkejja li John Wiame kien involut f'kull aspett ta' din ir-relazzjoni kummerċjali, madanakollu dan naqas milli jipparteċipa f'dawn il-proċeduri, u minflok is-soċjetà attrici straħet fuq l-affidavits ta' żewġ impjegati mal-grupp Ellith, filwaqt li John Wiame ma tax il-verżjoni tiegħu kif wieħed raġjonevolment kien jistenna.

Il-Qorti kkonsidrat dawn il-provi kollha fid-dawl tal-fatt li l-azzjoni esperita mis-soċjetà attrici hija għar-riżarciment ta' danni f'relazzjoni bejn klijent u professjonist, liema relazzjoni hija waħda naxxenti minn vinkolu kontrattwali li ġie fis-seħħi meta s-soċjetà attrici inkarigat lis-soċjetà konvenuta sabiex tipprestalha diversi servizzi professjonal marbuta mal-operat tagħha, fosthom servizzi ta' *back office* u ta' *accounts*. L-allegazzjoni prinċipali tas-soċjetà attrici hija li s-soċjetà konvenuta ma mxietx bil-livell ta' professionalità mistenni minnha, li din kienet negligenti fit-twettiq tal-inkarigu mogħti tagħha, u li dawn in-nuqqasijiet ikkawżaw danni lis-soċjetà attrici. Il-Qorti tqis li jkun ta' siwi hawnhekk li tagħmel riferiment għal diversi sentenzi tal-Qrati tagħna li ttrattaw proprju pretensjonijiet simili għall-mertu odjern. L-aktar prinċipju bażilari u li l-Qorti tqis li għandu jiġi mfakkar lill-partijiet, huwa dak li min jallega, irid jiprova. Il-Qorti tal-Appell, f'deċiżjoni fl-ismijiet **Carmel Mifsud Borg vs. Kurt Farrugia⁴⁸**, qalet:

⁴⁸ App. Inf., 11.12.2009.

“F’kawża ċivili l-attur irid jipprova almenu fi grad li trid il-ligi u čioe f’dak ta’ probabbilità, illi huwa sofra ħsara b’tort tal-konvenut. Jekk ma jagħmilx din il-prova l-azzjoni tiegħu ma tistax tirnexxi (ara **Dr. H Lenicker vs J Camilleri**, Prim Awla, deċiżja fil-31 ta’ Mejju, 1972).”

Is-soċjetà konvenuta, fin-nota ta’ osservazzjonijiet imressqa minnha, esprimiet il-fehma tagħha li l-vinkolu ta’ bejn il-partijiet fil-proċeduri odjerni, huwa wieħed kontrattwali. F’deċiżjoni fl-ismijiet **Avukat Dottor Louis Cassar Pullicino noe vs. Angelo Xuereb noe**⁴⁹, il-Qorti għamlet is-segwenti osservazzjonijiet dwar id-differenza bejn azzjoni bbażata fuq responsabbilità kontrattwali u dik akwiljana:

“Kif ingħad, ir-responsabbilità għad-danni tista’ tkun waħda minn żewġ tipi – (i) dik magħrufa bħala responsabbilità contrattuale u (ii) dik magħrufa bħala responsabbilità extra contrattuale jew aquiliana. Dawn iż-żewġ tipi ta’ responsabbilità għad-danni għandhom numru ta’ differenzi ġuridiċi bejniethom, fosthom (i) l-oneru tal-prova; (ii) l-effetti ġuridiċi, u (iii) it-termino entro liema l-azzjoni għad-danni, nascenti mit-tip ta’ responsabbilità spċċifika, għandha tiġi istitwita.

Fil-każ ta’ azzjoni għad-danni nascenti minn responsabbilità contrattuale, l-attur għandu jipprova li huwa kellu favur tiegħu dik l-obbligazzjoni kontrattwali u li l-konvenut kien inadempjenti fl-esekuzzjoni ta’ dik l-obbligazzjoni fil-konfront tal-istess attur. F’din it-tip ta’ azzjoni huwa l-konvenut li għandu oneru ta’ prova aktar diffiċċi impost fuqu, stante li l-konvenut għandu jiġiustifika l-inadempjenza kontrattwali tiegħu u jipprova li tali inadempjenza se mai irriżultat minħabba fattur fuq liema ma kellux kontroll.”

Is-soċjetà konvenuta saħqet fin-nota ta’ osservazzjonijiet tagħha li jrid ikun hemm ness ta’ kawża u effett bejn min jallega l-fatt dannuż, u l-imputabilità ta’ dan il-fatt għal min ikun ikkawża d-danni. Dan in-ness ta’ kawża u effett ġie

⁴⁹ P.A., 03.07.2003.

spjegat fis-sentenza fl-ismijiet Josef Galea vs Combinatie Transport Services Limited pro et noe⁵⁰:

“Allura l-attur isostni illi dawn id-danni kienu konsegwenzjali għall-fatt illi l-merkanzija ma kinitx waslet Malta u għall-fatt li s-soċjetà konvenuta kienet kontrattwalment inadempjenti. Il-principju applikabbli kellu jkun dak illi kull wieħed kien responsabbli għad-danni li huwa jikkaġuna lil ħaddieħor bl-għemil tiegħu.

Principju indubjament korrett li kellu però jinqara mal-principju l-ieħor illi kellu jiġi provat in-ness ta’ kawża u effett bejn id-danni reklamati u l-aġir ta’ min ikkaġuna d-danni. ... Dan ifisser illi kull dannu reklamat kellu neċessarjament ikun konsegwenzjali għall-aġir tas-soċjetà konvenuta proprio fl-adempiment tal-obbligi taħt dak il-kuntratt.”

Fis-sentenza fl-ismijiet Cassar Airconditioning Systems Limited vs Norman Zammit⁵¹, li tagħmel riferiment għan-ness ta’ kawżalitā rikjest sabiex jiġi stabbilit li parti jew oħra għandha tagħmel tajjeb għad-danni sofferti, intqal li:

“Il-Kodiċi Ċivili tagħna ma jikkontjeni ebda tifsira ta’ x’inhu ness ta’ kawżalitā. Jgħid biss illi, “kull wieħed iwieġeb għall-ħsara li tiġri bi ħtija tiegħu” (Artikolu 1031) li, indiskriminatament, huwa applikat mill-Qrati anke għal rapporti kontrattwali. Hu però elementari, tirrileva s-sentenza a Vol. XLI P. II p. 800, fuq it-tagħlim tal-Fadda (*Giurisprudenza sul Codice Civile, Vol. V, paġna 721*) illi, “per dare luogo a responsabilità è necessario che esista un rapporto di causa ed effetto tra il fatto illecito e il danno.” Din hi l-hekk imsejħha “kawżalitā tal-fatt” fis-sens illi mentri tal-ewwel tirreferi għar-rapport li jorbot il-kondotta mal-event dannuż, fit-tieni, din tistabbilixx r-relevanza ġuridika tal-konsegwenzi ekonomiċi sfavorevoli derivanti mill-fatt. In-ness hu allura dak l-strument utilizzat biex jiġi imputat id-dannu f’min hu responsabbli, kif ukoll biex tiġi determinata l-konsegwenza tal-fatt dannuż riżarċitabbli.”

Il-Qorti kkonsidrat illi fost it-talbiet attriči, hemm il-pretensjoni għar-rifużjoni lis-soċjetà attriči tas-somma ta’ €7,369.36 rappreżentanti fatturi mħallsa

⁵⁰ Q.A., 30.03.2001.

⁵¹ App. Inf., 01.03.2006.

minnha, meta allegatament is-servizz relattiv ma ngħatax lis-soċjetà attriċi. Madanakollu mill-provi jirriżulta li s-soċjetà konvenuta għamlet dak kollu li setgħet sabiex taqdi l-inkarigu fdat lilha, billi allokat ħin u impjegati tagħha sabiex jaħdmu fuq is-servizzi mitluba mis-soċjetà attriċi, u kien sar ħafna xogħol ta' *inputting* ta' *data* bbażat fuq id-dokumentazzjoni pprovdua mis-soċjetà attriċi.

Il-Qorti tqis li mill-provi jirriżulta li x-xogħol ma setax jiġi kkompletat għax id-dokumentazzjoni pprovdua mis-soċjetà attriċi ma kinitx kompluta, jew ma kinitx organizzata sew, tant hu hekk li kien hemm telf ta' ħin għas-soċjetà konvenuta u kellha tiġi impjegata Michelle Grech li kienet tmur fiżikament fl-uffiċċju tas-soċjetà konvenuta sabiex torganizza d-dokumentazzjoni li kienet tintbagħħat mis-soċjetà attriċi. Diversi xhieda, fosthom Michelle Grech, spjegaw kif il-komunikazzjoni min-naħha tas-soċjetà attriċi ma kinitx adegwata, tant hu hekk li diversi problemi li kellha tiffaċċja s-soċjetà konvenuta fil-qadi tal-inkarigu tagħha, ma ġewx indirizzati mis-soċjetà attriċi, bir-riżultat li x-xogħol mibdi mis-soċjetà konvenuta ma setax jitkompla. Jidher čar ukoll li minkejja li saru diversi tentattivi da parti ta' esponenti tas-soċjetà konvenuta sabiex il-kwistjoni bejn il-partijiet tiġi rizolta, kien hemm nuqqas ta' rieda tajba da parti tas-soċjetà attriċi, li fl-istess waqt li tallega li s-soċjetà konvenuta qiegħda żżomm fil-pussess tagħha dokumenti originali li jappartjenu lilha, tgħid li hija inkarigat lil terzi sabiex jaqdu l-inkarigu li orīginarjament kien fdat lis-soċjetà konvenuta. Il-Qorti tirrileva li għad li s-soċjetà attriċi qiegħda tipprendi li tingħata rifużjoni tal-ħlasijiet li saru minnha lis-soċjetà konvenuta għal xogħol li baqa' ma sarx, jew għal servizzi li ma kinux kompluti, ma sar l-ebda riferiment speċifiku għall-fatturi relattivi.

Is-soċjetà attriċi ilmentat ukoll minn telf ta' ħin u minn spejjeż doppji li hija kellha tinkorri sabiex ix-xogħol seta' jiġi kkompletat. Madanakollu jirriżulta li ttelf ta' ħin kien attribwibbli għad-diżorganizzjoni fid-dokumentazzjoni pprovduta lis-soċjetà konvenuta, u li wassal għal ineffiċjenza u dewmien biex jtilesta x-xogħol. Inoltre jirriżulta li għad illi wara li s-soċjetà konvenuta ma baqgħetx tipprovdi s-servizzi tagħha, is-soċjetà attriċi kienet inkarigat lil żewġ persuni jew kumpanniji oħra sabiex ilestu x-xogħol tal-accounts għal għadd ta' snin, dan ix-xogħol għadu ma ġiex iż-żiffil, tant hu hekk li r-rappreżtant tad-Dipartiment tat-Taxxi xehed li r-returns tat-taxxa mill-2013 'il quddiem għadhom ma ġewx ippreżentati lid-Dipartiment, u dan minkejja *reminders* kontinwi li jintbagħtu lis-soċjetà attriċi. Il-Qorti semgħet ukoll kif minkejja li s-soċjetà konvenuta stqarret li kien nuqqas tagħha li r-registrazzjoni tal-VAT saret b'mod skorrett, kienet din l-istess soċjetà konvenuta li ħadet ħsieb tassigura li jsiru l-korrezzjonijiet meħtieġa, u dan l-iżball ma jirriżulta li sarraf fl-ebda telf ta' negozju jew penali għas-soċjetà attriċi. Inoltre jirriżulta wkoll li s-soċjetà attriċi kienet ġiet imfittxija minn awtoritajiet tat-taxxa barranin minħabba fin-nuqqas ta' ħlas tat-taxxa dovuta minnha, u għalhekk jirriżulta li min-naħha tas-soċjetà attriċi ma sarux l-isforzi meħtieġa biex din tassigura li r-reputazzjoni tagħha ma tiġix imtappna.

In vista ta' dawn il-konsiderazzjonijiet, il-Qorti hija tal-fehma li s-soċjetà attriċi ma rnexxilhiex tipprova sal-grad rikjest mil-liġi li kien l-aġir jew in-nuqqasijiet tas-soċjetà konvenuta li wasslu biex is-soċjetà attriċi kellha dewmien u nuqqasijiet fl-adempiment tal-obbligi legali tagħha, partikolarmen dawk marbuta ma' konformità mal-liġijiet tat-taxxa. Inoltre jirriżulta wkoll li m'hemm l-ebda danni x'jiġu likwidati favur is-soċjetà attriċi, peress li din ma tidher li għamlet l-ebda sforz sostanzjali sabiex tindirizza d-diversi nuqqasijiet

li kienet qiegħda tingħibed l-attenzjoni tagħha dwarhom mis-soċjetà konvenuta, partikolarment id-diżorganizzazzjoni fid-dokumentazzjoni pprovduta minnha, u l-fatt li din id-dokumentazzjoni ma kinitx tintbagħħat fil-ħin, bir-riżultat li anki s-soċjetà konvenuta kellha tagħmel ġafna xogħol b'mod ripetut u terġa' tiftaħ xogħol li kien ingħalaq minħabba f'dokumenti li waslulha tard.

Decide

Għaldaqstant għar-ragunijiet hawn fuq mogħtija, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi din il-kawża kif ġej:

1. Tiċħad l-ewwel eċċeżżjoni tas-soċjetà konvenuta, minħabba li ma jirriżultax li l-azzjoni tas-soċjetà attriči hi fiergħha jew vessatorja;
2. Tilqa' l-eċċeżżjonijiet l-oħra tas-soċjetà konvenuta;
3. Tiċħad it-talbiet tas-soċjetà attriči.

Bl-ispejjeż kontra s-soċjetà attriči.

Moqrija.